

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15hp | Sociologi | Höstterminen 2013

Barnsexturism

– Globaliseringens påverkan och
researrangörernas förebyggande arbete

Av: Denise Enlund Brattehag och Petra Oxalaryd

Handledare: Karin Edberg

Förord

Vi vill i denna kandidatuppsats tacka vår handledare Karin Edberg för att hon har bidragit med råd och stöd under hela arbetsprocessen. Ett speciellt tack till representanterna från ECPAT Sverige och Ving som bidragit med material för denna uppsats. Under arbetsprocessen har vi författare, Denise Enlund Brattehag och Petra Oxalaryd, varit lika delaktiga i uppsatsen alla delare, dock har vi haft huvudansvaret för olika delar. Denise Enlund Brattehag har haft huvudansvaret för följande delar: bakgrund, tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter samt texten under resultat, analys och slutdiskussion som rör den andra frågeställningen. Petra Oxalaryd har haft huvudansvaret för inledningen, problemdiskussion och syfte, metod samt texten under resultat, analys och slutdiskussion som rör den första frågeställningen.

Denise Enlund Brattehag

Petra Oxalaryd

Stockholm, Södertörns Högskola 12 januari 2014

Sammanfattning

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur globalisering kan sättas i sammanhang till existerande problem med barnsexturism samt att undersöka hur svenska researrangörer arbetar med att ta socialt ansvar i sina verksamheter för att förebygga och stoppa barnsexturism. Studien utgår från tidigare forskning i ämnet samt två teorier om globalisering och CSR, Corporate Social Responsibility. Vi har i denna studie använt ett kvalitativt tillvägagångssätt. Vi har utfört två kortare intervjuer, en med ECPAT Sverige och en med Ving. Vi har även genomfört textanalyser på noga utvalt material från ECPAT Sverige, Apollo, Fritidsresor och Ving. Resultatet av studien visar på att det kan finnas en relation mellan globaliseringen och problemen med barnsexturism. Ökat resande och Internets uppkomst har varit starkt bidragande faktorer till problemet. Researrangörerna; Apollo, Fritidsresor och Ving arbetar med att ta socialt ansvar och att förebygga problemet med barnsexturism genom att bland annat föra ett samarbete med ECPAT Sverige samt att följa uppförandekoder.

Nyckelord: Barnsexturism, globalisering, researrangörer, CSR, ECPAT Sverige

Abstract

The purpose with this essay is to examine whether globalization can be put in context to the existing problems with child sex tourism and to examine how Swedish travel organizers work with social responsibility to prevent and stop child sex tourism. This study is based on previous research on the subject and two theories about globalization and CSR, Corporate Social Responsibility. We have used a qualitative approach in this study. We have done two shorter interviews, one with ECPAT Sverige and one with Ving. We have also done a textual analysis on carefully selected information from ECPAT Sverige, Apollo, Fritidsresor and Ving. The results of the study show that there may be a connection between globalization and the problem with child sex tourism. Increased travel and the emergence of Internet have been major contributing factors to the problem. The travel organizers; Apollo, Fritidsresor and Ving works with social responsibility and are preventing the problem with child sex tourism, for example by a collaboration with ECPAT Sverige and by complying with codes of conduct.

Keywords: Child sex tourism, globalization, travel organizers, CSR, ECPAT Sverige

Populärvetenskaplig sammanfattning

Denna uppsats berör ämnet barnsexturism. Det som undersöktes var om det går att koppla ihop problemen med barnsexturism och globalisering samt hur svenska researrangörer arbetar för att stoppa problemen. För att ha en utgångspunkt i studien har vi arbetat efter två teorier, en om globalisering och en om företags sociala ansvarstagande. Två kortare intervjuer har genomförts, en med ECPAT Sverige och en med researrangören Ving. Vi har även analyserat texter från ECPAT Sverige, Apollo, Fritidsresor och Ving. Resultatet av studien visar att det finns en relation mellan globaliseringen och problemen med barnsexturism. Ökande resande och Internets uppkomst har varit bidragande i problemet. Researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving arbetar med att ta socialt ansvar och att förebygga problemet med barnsexturism genom att bland annat samarbeta med ECPAT Sverige och att följa givna riktlinjer.

Nyckelord: Barnsexturism, globalisering, researrangörer, CSR, ECPAT Sverige

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 Studiens disposition.....	2
2. PROBLEMDISKUSSION OCH SYFTE	2
2.1 Problemdiskussion	2
2.2 Syfte och frågeställningar.....	3
2.3 Avgränsningar	3
2.4 Begreppsdefinitioner	4
3. BAKGRUND	4
4. TIDIGARE FORSKNING OCH TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	7
4.1 Tidigare forskning	7
4.2 Teoretiska utgångspunkter	11
5. METOD	14
5.1 Val av metod	14
5.2 Tillvägagångssätt.....	15
5.3 Etik i samband med intervjuer	17
5.4 Teoriarbete	18
5.5 Analysarbete.....	18
5.6 Metodkritik.....	20
6. RESULTAT OCH ANALYS	21
6.1 Globalisering och barnsexturism.....	22
6.2 Researrangörernas sociala ansvar.....	25
6.3 Thailand.....	30
7. SLUTDISKUSSION	31
7.1 Hur ser relationen mellan globalisering och barnsexturism ut?.....	31
7.2 Hur arbetar de svenska researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving med socialt ansvar för att motverka barnsexturism?	33
7.3 Slutsats	34
7.4 Fortsatt forskning	35
8. KÄLLFÖRTECKNING	36

1. INLEDNING

"...and so you needn't let that slightly funny feeling you have from time to time about exploitation, oppression, domination develop into full-fledged unease, discomfort; you could ruin your holiday."

(Kincaid, 2000: 10)

Turismen är en ständigt växande industri och den spelar en stor roll i världens ekonomiska utveckling, speciellt i mindre utvecklade länder (Karlén, 2009: 26). Turismen har en påverkan på allt som den rör. Idealiskt sett ska denna påverkan vara positiv, både för destinationen i sig och för dess befolkning. I teorin ska turismen bidra till att förstärka den lokala ekonomin, den sociala och kulturella förståelsen och skydda miljötillgångar (Theobald, 1998: 59). Denna teori stämmer dock inte alltid. Som citatet ovan visar finns det många sätt som en semester kan förstöras på och där turisterna kan hamna i situationer med exploatering och förtryck på destinationen. Exploatering, som en del av semestern, kan härledas till miljöförstöring eller till det som vi i den här uppsatsen ska tala om: kommersiell sexuell exploatering av barn i samband med resande. Denna typ av exploatering kallas barnsexturism. Barnsexturism uppkom globalt under 1960- och 70-talet i samband med Vietnamkriget där de amerikanska soldaterna sökte sexuella tjänster i Filippinerna och Thailand under sina permissioner (Karlén, 2009: 25). Sedan 1990-talet har den kommersiella sexuella exploateringen av barn eskalerat med nya drivkrafter, dimensioner och omfattning. Exploateringen av barn rör sig över nationsgränser och marknaden är uppbyggd av efterfrågan och utbud med stora vinstintressen (Karlén, 2009: vii).

Uppsatsen är sociologisk relevant genom problemets koppling till globalisering. Barnsexturism är enligt oss författare ett globalt samhällsproblem. Vi menar att globaliseringen och dess följder har haft en påverkan på barnsexturismens eskalering. I denna uppsats analyserar vi huruvida problemen med barnsexturism kan sättas i relation till globaliseringen samt vad svenska researrangörer gör för att stoppa problemet. Intresseorganisationen ECPAT Sverige kommer ha en betydande roll i studien. Denna roll kommer ur deras samarbete med bland annat researrangörer för att förebygga och stoppa barnsexturism. Det är en förhoppning att vår studie ska bidra till en ökad belysning på problemen med barnsexturism samt en förståelse för vilken roll globaliseringen har spelat i problemets uppkomst.

1.1 Studiens disposition

Uppsatsen inleds med en problemdiskussion som leder till formuleringen av syfte och frågeställningar samt avgränsning och begreppsdefinitioner. Sedan redogörs studiens bakgrund, med korta presentationer av ECPAT Sverige, The Code, Apollo, Fritidsresor, Ving samt Utrikesdepartementets rapport om barns rättigheter i Thailand. Vidare presenteras tidigare forskning och valda teorier. Detta följs av studiens metodavsnitt som redogör bland annat tillvägagångssätt, insamling av material och metodkritik. Efter metodavsnittet presenteras studiens resultat samt en analys av materialet vilket följs av en redovisning av studiens slutdiskussion samt tankar om fortsatt forskning. Uppsatsen avslutas med studiens källförteckning, vilket sedan följs av bilagor.

2. PROBLEMDISKUSSION OCH SYFTE

I detta avsnitt för vi först en problemdiskussion om barnsexturism. Problemdiskussionen följs av vårt utarbetade syfte och frågeställningar. En avgränsning av studien tar även plats i denna del samt begreppsdefinitioner som fungerar som vägvisare för läsaren genom uppsatsen.

2.1 Problemdiskussion

Barnsexturism är, som nämns i inledningen, ett globalt förekommande problem. Problemen verkar inte minska utan har sedan 1990-talet snarare ökat i omfång (Karlén, 2009: vii). Barnsexturism existerar på grund av efterfrågan att utnyttja ett barn sexuellt. Hade det inte funnits en efterfråga skulle denna företeelse inte finnas till (ECPAT Sverige, 2013a). Det faktum att barnsexturism är ett globalt fenomen får oss att fundera över vilken roll globaliseringen spelar i detta problem. Vi tolkar globalisering som en form av komprimering av världen, vilket enligt oss innefattar större möjligheter till kommunikation och resande. Vi menar att globaliseringen är en bidragande faktor till underlättandet av resandet. Detta har resulterat i att allt fler människor kan förflytta sig över världen och samtidigt medföra en ökning av turismens negativa effekter, det sexuella utnyttjandet av barn. Således kan globaliseringen enligt oss vara en del av problemet med barnsexturism. Begreppet globalisering kommer att tydliggöras mer noggrant under teoriavsnittet.

Barnsexturism skulle inte existera om människor inte hade möjlighet att resa. De aktörer som ger människor en möjlighet att resa är bland annat researrangörer. Inom resebranschen anser vi att researrangörer besitter en maktposition genom den mängd aktörer och individer de når ut till, vilket ger dem en möjlighet att påverka och informera. På grund av detta menar vi att researrangörer, genom att ta socialt ansvar, har stora förutsättningar för att vara med och stoppa barnsexturismen. Frågan blir således: vad gör researrangörer för att förebygga och stoppa sexuell exploatering av barn?

2.2 Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att undersöka huruvida globalisering kan sättas i relation till de existerande problem med barnsexturism samt att undersöka hur svenska researrangörer arbetar med att ta socialt ansvar i sina verksamheter för att förebygga och stoppa barnsexturism.

- Hur ser relationen mellan globalisering och barnsexturism ut?
- Hur arbetar de svenska researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving med socialt ansvar för att motverka barnsexturism?

2.3 Avgränsningar

I ett försök att undvika en alltför stor och utspridd studie har vi valt att avgränsa oss mot specifika delar. En avgränsning kommer att bli fokuseringen på barnsexturism. Kommersiell sexuell exploatering av barn och barnsexhandel är två begrepp som innefattar fyra primära företeelser: *trafficking*: handel med barn i sexuella syften; *barnpornografi*: sexuella övergrepp på barn som dokumenteras; *barnprostitution*: barn i prostitutionssituationer och *barnsexturism*: kommersiell sexuell exploatering av barn i anknytning till resande (Karlén, 2009: 2). För att skapa fokus på enbart barnsexturism kommer följaktligen trafficking, barnpornografi och barnprostitution inte ta del i uppsatsen.

För att få en djupare förståelse av kommersiell sexuell exploatering av barn i samband med resande kommer vi att använda ECPAT Sverige som en representant för hur förebyggande arbete mot barnsexturism kan gå till. I ett försök att finna svar på vår andra frågeställning om hur researrangörer arbetar mot barnsexturism har vi valt att avgränsa studien genom att enbart fokusera på tre av Sveriges största researrangörer: Apollo, Fritidsresor och Ving. För att kunna tyda en ökning i barnsexturism behövde vi konkreta siffror att utgå ifrån, i exempelvis

antal brottsanmälningar och domar därför finns även ett fokus på Thailand i denna studie. Sexturismen i Thailand har, som vi nämnde i inledningen, en historisk anknytning. Enligt SwedWatch (2008: 37) är Thailand ett av de mest omtyckta länder i världen för barnsexturister. Apollo, Fritidsresor och Ving arrangerar resor till Thailand (Apollo, 2013a, Fritidsresor, 2013a, Ving, 2013a). Genom den historiska anknytningen och att tidigare nämnda researrangörer anordnar resor dit, gör att vi anser att fokuset på Thailand är relevant.

2.4 Begreppsdefinitioner

Barn - Personer som ännu inte uppnått myndighetsålder.

Barnsexturism - Kommersiell sexuell exploatering av barn utförd av personer som reser till ett annat land (sker även inhemska resor) med mål att sexuellt utnyttja barn (Karlén, 2009: 29).

CSR - Corporate Social Responsibility, företags sociala ansvar (Borglund m.fl., 2008: 13).

ECPAT - Står för: "End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking in Children for Sexual Purposes" (ECPAT Sverige, 2013b).

Kommersiell sexuell exploatering av barn - Det som skiljer kommersiell sexuell exploatering av barn från sexuella övergrepp på barn är ersättningen. Vinsten eller ersättningsmomentet kan ske i form av exempelvis pengar, klädesplagg, mat med mera. Tydlig skillnad mellan kommersiell sexuell exploatering av barn och andra typer av sexuellt utnyttjande är att barnet (offret) inte enbart blir ett sexuellt objekt utan även ses som en vara (Karlén, 2009: 2-3).

Sociala medier - kommunikationskanaler som ger möjligheter för personer att kommunicera genom bilder, text eller ljud. I sociala medier går kommunikation ut från många till många. Exempel på dessa sociala medier är: Facebook, Instagram, Twitter och YouTube (Nationalencyklopedin, 2013a).

Västvärlden/Utvecklingsländer - HDI, Human Development Index är ett mått på länders sociala och ekonomiska utveckling samt deras levnadsförhållanden. Länder med högt HDI anses som de mest utvecklade länderna medan länderna i botten på listan anses som mindre utvecklade (Nationalencyklopedin, 2013b). I detta index intar Sverige plats 7 och Thailand ligger på plats 103 (UNDP, 2013).

3. BAKGRUND

I detta avsnitt kommer vi kortfattat beskriva vad ECPAT Sverige gör, vad The Code innebär och presentera researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving. Presentationen av dessa sker

av anledning att läsaren av uppsatsen ska få en förförståelse inför kommande delar. Även en redogörelse om barns rättigheter i Thailand återfinns i detta avsnitt.

ECPAT Sverige grundades i samband med den första Världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn 1996 i Stockholm (ECPAT Sverige, 2013b). Det är en barnrättsorganisation som arbetar för en värld utan barnsexhandel. ECPAT Sverige arbetar förebyggande med informations-, påverkans- och opinionsarbete samt genom samarbete med aktörer. ECPAT Sverige vill genom detta bidra till att barnsexturism, barnpornografi och handel med barn i sexuella syften ska stoppas och förebyggas. Organisationen ser problemen med barnsexhandel som globala och nationella fenomen, därav vill ECPAT Sverige informera och motivera relevanta aktörer att i sina verksamheter arbeta med att motverka barnsexhandel (ECPAT Sverige, 2013c).

“The Code of Conduct for the Protection of Children from Sexual Exploitation in Travel and Tourism” kan översättas till “Uppförandekoden för skydd av barn mot sexuellt utnyttjande inom resebranschen och turismen”. Uppförandekoden eller “The Code” utvecklades av ECPAT Sverige i samband med den första Världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn år 1996. Under The Codes första år antogs koden av de svenska researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving och projektet blev enligt The Code mycket lyckat. Detta ledde till att ECPAT International antog projektet och resulterade i att koden idag har fler än 1 300 underskrifter i 42 länder. Sedan år 2004 har The Code fungerat som en självständig icke-vinstdrivande organisation och inte som en del av ECPAT Sverige.¹ Uppförandekoden har blivit ett grundläggande verktyg i turismindustrin, detta för att lättare interagera skydd av barn som en del av det sociala ansvarstagandet och för att skapa hållbar turism (The Code, 2013a).

The Code är ett industridrivet initiativ med uppgift att tillhandahålla turismindustrin med medvetenhet, verktyg och stöd i kampen mot barnsexturism. För att bli medlem i The Code måste aktörerna från turismindustrin arbeta efter sex kriterier. De sex kriterierna är:

- Att utveckla en policy och ett tillvägagångssätt i arbetet mot den sexuella exploateringen av barn.

¹ ECPAT Sveriges nuvarande roll i The Code presenteras senare i studien.

- Att utbilda företagets anställda i barns rättigheter, hur man förhindrar sexuell exploatering samt hur man går till väga för att anmäla ett misstänkt fall av exploatering.
- Att inkludera en paragraf i avtalen hos företagets fullständiga värdekedja där ett gemensamt avståndstagande och en nolltolerans av sexuell exploatering återfinns.
- Att tillgodose resenärer med information om barns rättigheter, hur man förhindrar sexuell exploatering av barn samt hur man går till väga för att anmäla ett misstänkt fall av exploatering.
- Att stödja, samarbeta och engagera intressenter i förhindrandet av sexuell exploatering av barn.
- Att årligen rapportera deras genomförande av aktiviteter relaterade till The Code (The Code, 2013b).

Apollo, som är den tredje största researrangören i Sverige, ingår i koncernen Kuoni Nordic (Apollo, 2013b). Apollo skriver i en text på sin hemsida om hållbara resor att de vill bedriva ett hållbart resande där bland annat ett socialt ansvar, arbetsvillkor och skyddandet av barn ingår. Apollo menar att ställer de krav på sina partners när det kommer till mänskliga rättigheter (Apollo, 2013c). Apollo och Kuoni Nordic arbetar, enligt dem själva, med att öka de positiva effekterna av deras verksamhet och att minska de negativa. Företagen menar att de arbetar efter att erbjuda ett ansvarsfullt resande (Apollo, 2013d).

Fritidsresor är en del av Fritidsresegruppen där bland annat Sveriges näst största flygbolag, TUIfly Nordic, ingår. I internationella sammanhang talar man om koncernen som TUI Nordic (Fritidsresor, 2013b). Enligt Fritidsresors text om hållbara resor på deras hemsida menas det att de tar frågor om miljö och socialt ansvar på stort allvar. De anser att frågorna inte enbart är viktiga i globala sammanhang utan även för att en positiv utveckling av reseindustrin ska ske. I samma text står det även att det är en utmaning för Fritidsresor att öka de positiva och minska de negativa effekterna av resor och turism (Fritidsresor, 2013c).

Ving är, enligt deras hemsida, den ledande researrangören i Sverige. De är en del av den internationella resekoncernen Thomas Cook (Ving, 2013b). På Vings hemsida återfinns en text om deras sociala ansvarstagande. Ving har som mål, enligt denna text, att eftersträva hållbar utveckling. Att minska negativ påverkan och öka de positiva effekterna av turism är

något de arbetar starkt med. Ving arbetar, enligt tidigare nämnd text, med socialt ansvar hos den lokala befolkningen på deras destinationer och har riktlinjer i arbetet mot barnsexturism. Dessa riktlinjer hämtas bland annat från FN:s barnkonvention (Ving, 2013c).

Barns rättigheter i Thailand. I Utrikesdepartementets rapport ”*Mänskliga rättigheter i Thailand 2010*” finns det en punkt som heter *Barnets rättigheter*. Under denna punkt skriver Utrikesdepartementet att Thailand år 1992 antog barnkonventionen som berör barns rättigheter. Sedan 2004 har landet även en lag som ålägger befolkningen en skyldighet att anmäla händelser av misstänkt övergrepp på barn. Den utbredda sexindustrin i Thailand genererar en stor problematik för barnen enligt Utrikesdepartementet. ECPAT Sveriges arbete i motverkandet av barnsexturism nämns och det skrivs att problemet med barnsexturism har förvärrats i Thailand mellan åren 2008 och 2010. Det finns flera organisationer som arbetar mot barnsexturismen i Thailand genom att bland annat informera om problemet samt samarbeta med polisen (Utrikesdepartementet, 2010: 15).

4. TIDIGARE FORSKNING OCH TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta avsnitt presenterar vi fyra tidigare forskningar samt våra två valda teorier. Den tidigare forskningen har fokus på sexturism, CSR, barnsexturism och statistik gällande barnsexturism. Globalisering och CSR är våra teoretiska utgångspunkter, vilka presenteras nedanför med en förklaring till hur de ska implementeras i senare delar av uppsatsen.

4.1 Tidigare forskning

4.1.1 Sexturism

Inom turismbranschen talar man om turismens fyra S; sol, sjö, sand och sex. Ryan och Hall skriver i boken ”*Sex Tourism: Marginal People and Liminalities*” om dessa fyra S i samband med den homogenisering och globalisering som de anser har skett inom massturismen. Författarna menar att det säger mycket om synen på turismindustrin att sex ens finns med bland de fyra S:en (Ryan & Hall, 2001: ix).

Ryan och Hall antyder att sexualitet är en väsentlig del av den nutida turismen. Detta särskilt ihop med ekonomiska och sociala strukturer där representationen sker. Hur kroppen används av turister håller, enligt författarna, på att få mer uppmärksamhet i den publika sfären. Under

år 2001, när boken skrevs, kunde författarna se en ökning av våldtäkter och sexuella övergrepp kopplat till turismen. Kampanjer mot sexturism och barnsexturism har skapat en större medvetenhet över problemen i turismområden, där det framkommer att relationen mellan sex och turism inte har något romantiskt över sig eller är välgörande för turistdestinationen (Ryan & Hall, 2001: x).

Definitionen av sexturism är, enligt Ryan och Hall, turism med syfte eller motivation till att under en resas gång konsumera sex. Sexturismen existerar i hela världen men förknippas ofta med turister från västvärlden som åker till mindre utvecklade länder. En anledning till att turister konsumerar sex i mindre utvecklade länder är skillnaden på kostnaden av tjänsterna. Det går även att tyda en maktasymmetri mellan västvärlden och de mindre utvecklade länderna. Maktasymmetrin leder till att media i västvärlden uppdagar sexturism som något som sker "där borta". Att sexturism endast existerar i mindre utvecklade länder stämmer dock inte enligt författarna (Ryan & Hall, 2001: x).

4.1.2 En ansvarsfull resa

I kandidatuppsatsen "*Den ansvarsfulla resan - En kvalitativ studie om hur researrangörer arbetar med CSR*" skriver författarna Mimmi Haraldsson och Linn Zachrisson som titeln avslöjar om hur researrangörer tillämpar CSR och vilka svårigheter som kan finnas i arbetet med detta. Haraldsson och Zachrisson anser att CSR är ett aktuellt ämne som kommer att växa sig större i turismbranschen i framtiden (2010: 6-7). Som teori användes CSR, Corporate Social Responsibility som innefattar företags sociala, ekonomiska och miljömässiga ansvarstagande. Författarna använder sig av Europeiska Kommissionens definition av CSR. Denna definition inbegriper att företag tar en miljömässig och social hänsyn i sina verksamheter i kontext till sina samarbetspartners (Haraldsson & Zachrisson, 2010: 15-16). De intervjuade i denna text definierar CSR på olika sätt. Vissa ser det enbart ur ett miljöperspektiv då de vill lägga tyngden på den aspekten. Detta menar vissa av de intervjuade kommer ifrån att folk ibland tolkar CSR som ett begrepp för enbart det sociala perspektivet. Dock väljer Apollo och Ving, enligt studiens resultat, att arbeta efter de miljömässiga, sociala samt ekonomiska aspekterna (Haraldsson & Zachrisson, 2010: 30).

Haraldsson och Zachrisson (2010: 37) menar att mindre researrangörer oftare har ett frivilligt engagemang medan de större arrangörerna drabbas av påtryckningar från media att arbeta med frågor relaterade till CSR. Vidare betonar författarna att researrangörer arbetar med att

informera sina resenärer om hur de kan minska sin påverkan under sina resor. Arrangörerna arbetar även i stor utsträckning med att gynna lokalbefolkningen på destinationerna. Författarna antyder att större researrangörer mer frekvent arbetar med alla delar av CSR medan de mindre arrangörerna ofta specificerar sig på en aspekt. Författarna menar dock att större researrangörer, i större utsträckning, arbetar mot sexuellt utnyttjande av barn och barnarbete till skillnad från mindre researrangörer. De stora researrangörerna gör detta genom att bland annat skriva under The Code (Haraldsson & Zachrisson, 2010: 37).

Haraldsson och Zachrisson menar att det kan finnas svårigheter i arbetet med CSR, exempelvis i att intressera resenärerna för problemen som finns. Efterfrågan av CSR hos resenärerna är låg. En svårighet i arbetet med CSR är, enligt författarna, att resenärer ofta inte är benägna att betala mer för sin resa av researrangörer som arbetar med CSR. Det kan även vara svårt för researrangörerna att kontrollera att deras leverantörer följer kontrakten (Haraldsson & Zachrisson, 2010: 37).

4.1.3 Barnsexturism

Newman med flera, har i en studie forskat kring barnsexturism och dess problematik. Enligt författarna finns det flertal vägar som gör att barn hamnar i våldsamma situationer. De vanligaste situationerna är bland annat exploatering av familjemedlemmar och kidnappning. Historiskt sett har barn blivit skickade till ställen med hög efterfrågan, det vill säga trafficking, vilket har varit det dominerande inom sexuellt utnyttjande av barn. Under 2000-talet, menar författarna att sexuell exploatering av barn i turismsammanhang har ökat. Att det har blivit billigare och enklare att resa är en bidragande faktor till att barnsexturism har ökat. Även Internets utveckling ser författarna som en del i ökandet av problemet. Internet gör det lättare för förövarna att få illegala kontakter och utnyttja barn. Författarna menar att det är svårt att se omfattningen av problemen kring barnsexturism och de menar att företeelsen är ett internationellt problem (Newman m.fl., 2011: 116).

Newman med flera betonar att barnsexturism är något som plågar utvecklingsländerna i världen. Regeringar och mänskliga rättighetsorganisationer har antagit policys i arbetet mot problemet. ECPAT är en av organisationer som nämns. Även The Code nämns som ett projekt där barn skyddas från att bli sexuellt utnyttjade (Newman m.fl., 2011: 118). Författarnas slutsats är att sexuell exploatering av barn är ett stort internationellt problem. Barnsexturism kan ses som en form i utvecklingen av detta problem. Barnsexturister har stor

anonymitet och kan resa till många länder utan att behöva oroa sig för att bli påkomna. De länder som påverkas mest av barnsexturism är ofta drabbade av fattigdom, det är billigt att resa dit och de juridiska systemen är ostrukturerade. Författarna belyser vikten av att internationella samarbeten fortsätter. Detta genom att länder delar erfarenheter och att de tillsammans utvecklar internationella system för att kontrollera och straffa förövare (Newman m.fl., 2011: 121).

4.1.4 Statistik för barnsexturism

Vid sökningar av forskning om barnsexturism finns en hel del information, det är ett välskrivet ämne i tidningar, uppsatser och vetenskapliga artiklar. Trots detta är statistiken kring barnsexturism nästintill obefintlig.

På uppdrag av ECPAT Sverige genomförde professor Christian Diesen och brottsofferforskare Eva Diesen en studie om anmälningar av sexualbrott utomlands under årsperioden 2004-2007 (Karlén, 2009: 26). I rapporten presenterar de bland annat statistik över antalet anmälda sexualbrott under denna period och geografisk fördelning över vart brotten begåtts. Utöver detta diskuterar de lagstiftningen kring sexualbrott samt svenska polisens arbete (Diesen & Diesen, 2008). Det som är intressant i denna rapport är deras fokus på barnsexturism och problematiken kring statistik över detta problem.

Vid genomsökandet av alla inkomna polisanmälningar under åren 2004-2007 hittade Diesen och Diesen cirka 45 000 sexualbrott utförda av svenskar. Cirka 15 000 av dessa var sexualbrott mot barn under 15 år och 322 av dessa var anmälningar om sexualbrott som skett utomlands. Av de 322 anmälningar kan fyra stycken räknas till kommersiell sexuell exploatering av barn och två som fall av barnsexturism, där förövaren var svensk. Ingen av förövarna i de fyra fallen dömdes (Diesen & Diesen, 2008: 60). I de två fallen av barnsexturism ägde det ena rum i Thailand, år 2007, där en 60-årig man sexuellt utnyttjade två minderåriga pojkar (Diesen & Diesen, 2008: 31-32). Författarna kritiserar det internationella samarbetet och lagstiftningen. De menar att det som svensk är alldeles för enkelt att begå sexualbrott mot barn utomlands utan att blir dömd. Diesen & Diesen menar att länder emellan måste bli bättre på att samarbeta med bland annat bevismaterial och polisarbete. Dessutom

måste kravet på dubbel straffbarhet avskaffas så att det blir enklare att straffa och döma förövarna² (Diesen & Diesen, 2008: 56-59).

Svenskar begår varje år mellan 4 000 och 5 000 sexualbrott mot minderåriga, dessa brott är dock inte enbart barnsexturismbrott. Om intresset för kommersiell sexuell exploatering av barn har ökat eller minskat har Diesen och Diesen svårt att svara på. Det framgår i rapporten att sexköpslagen, att det är olagligt att köpa sex, och andra åtgärder inom detta område *kan* ha minskat antalet köp av sexuella tjänster. Som resultat av åtgärderna som tas i Sverige och debatten kring barnsexturism *kan* det tänkas att svenskar är mindre benägna att sexuellt utnyttja barn. Däremot nämner författarna att 50 000 försök att nå barnporrsajter stoppas varje dag, något som kan tyda på att intresset kanske har ökat (Diesen & Diesen, 2008: 30-31).

Avslutningsvis anser författarna att barnsexturism är så gott som tillåtet sett från hur det svenska rättsväsendet och regeringen behandlar frågorna. Om det är så att förövaren skulle åka fast och målet tas upp i domstol är chansen nästintill 100 procent att fallet kommer att läggas ner på grund av bristande bevis (Diesen & Diesen, 2008: 62).

4.2 Teoretiska utgångspunkter

4.2.1 Globalisering

Sociologen Roland Robertson definierar globalisering som ett koncept vilket refererar till två delar; komprimeringen av världen och den ökade medvetenhet om att se världen som en helhet (Robertson, 1992: 8). I samband med komprimeringen av världen presenterar Robertson en modell på fem faser över globaliseringen genom historien. För denna uppsats är enbart fas fem relevant då den avhandlar den tidsaspekt där barnsexturism blev ett globalt fenomen. Denna fas benämns som ovishetsfasen, vilket sträcker sig från slutet av 1960-talet till början av 1990-talet. Under denna period ökade antalet globala institutioner och föreningar kraftigt samt användning av medel för global kommunikation (Robertson, 1992: 59).

När turismprofessorerna Gareth Shaw och Allan Williams skriver om globalisering använder de begreppet *tid- och rumkompressionen*. Denna kompression kan bland annat ses som ett resultat av den utvecklade teknik som enkelt förflyttar människor, pengar, bilder och

² Att ha i åtanke är att denna rapport skrevs 2008. 2010 avskaffades lagen om dubbel straffbarhet, efter hårt arbete från ECPAT Sverige, vilket betyder det går att väcka åtal i svensk domstol vid sexualbrott trots att handlingen inte är olaglig i båda berörda länder. (ECPAT Sverige, 2010: 6)

information (Shaw & Williams, 2004: 5). Turismen är högst delaktig i globaliseringen, främst på grund av den tidigare nämnda komprimeringen av tid och rum. Detta syns tydligt i införandet av långdistansflygningar. En annan faktor är möten mellan människor och bytet av kulturer (Shaw & Williams, 2004: 6-7).

4.2.1.1 Internet och globalisering

Manuel Castells skriver om Internets roll i samhället och dess funktion som en kommunikationskanal som underlättar kommunikation i alla dess former. Kommunikationen går ut till många människor från många människor, detta kan ske vilken tid på dygnet som helst och i ett globalt sammanhang. Under 1900-talets fem sista år exploderade användandet av Internet som ett kommunikationsverktyg enligt Castells. Nätverkande över Internet innefattar till stor del kvaliteten av dess användning. Aktiviteter inom politik, ekonomi, kultur och det sociala struktureras nuförtiden upp av Internet (Castells, 2002: 14). Informationalism är ett, enligt Castells, nytt utvecklingsätt som vuxit fram som en ny informationsteknologi. Informationismen sträcker sig mot den tekniska utvecklingen, som i sin tur inbegriper kunskapsinsamling och en större svårighetsgrad i behandling av information (Castells, 2001: 41). Castells menar att uppkomsten av informationismen vid slutet av millenniet gick sida vid sida med en globalt växande olikhet och social utstötning (Castells, 2000: 83).

4.2.1.2 Barnsexturism och globalisering

Castells skriver om överexploatering som en del i den olikhet där personer som besitter makt undanhåller resurser från sina anställda. Överexploateringen har sin grund i diskriminering mot bland annat; barn, ungdomar, kvinnor och invandrare. Castells lägger vikt vid barnarbetets återkomst, arbete som ofta sker i sammanhang med försvarslöshet och övergrepp på barn. Barn som arbetskraft är enligt Castells ett led i den överexploaterade globala kapitalismen. Dock menar han att barns öden kan bli ännu värre och det med sexuell exploatering. Barn har gått från att bara vara barn till att bli sexuella varor i en internationell och organiserad bransch, som med teknik drar nytta av turismens globalisering. Under Världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn i Stockholm år 1996 sammanställdes fakta kring omfattningen av exploateringen, den snabba expansionen som skett och orsakerna till att problemet existerar. Castells menar att exakt statistik är svår att frambringa, dock påpekar han att tidigare empiriska studier visar att problemen med exploatering kan ses i ett samband till turismen och dess globalisering (Castells, 2000: 172).

Den sexuella exploateringen av barn har, enligt Castells, ökat i samband med teknikens framsteg. Internet har bidragit med informationskanaler till de personer som söker efter barn att utnyttja. Castells (2000: 173) menar att det finns internationella nätverk för barnpornografi på nätet och att detta genererat en anledning till att använda censur på Internet. Castells skriver om analyser av den expanderande globala sexindustrin som gjorts och visar på flertalet orsaker till att exploatering sker. Globaliseringen av marknader som finns tillgängliga för alla är en av dessa orsaker, i denna globalisering skulle organiserade sexresor kunna tillfalla. En garanterad anonymitet på resmålen och på Internet bidrar till att fler människor sexuellt utnyttjar barn. Efterfrågan på barnsexturism, menar Castells, är en anledning till att detta globala fenomen finns samt tillgången av information på Internet. Att få tillgång till information gör att efterfrågan hos sexköparna stimuleras. Castells anser att denna typ av nätverkssamhälle förstör barn (Castells, 2000: 174).

Globaliseringen kommer i denna uppsats framförallt synas i kopplingen mellan globalisering och barnsexturism genom användandet av Shaw och Williams begrepp tid- och rumskompressionen. Internets roll i arbetet med att motverka barnsexturism implementeras av Castells globaliseringsteori. Castells har även en framträdande roll i hans tolkning av kopplingen mellan globalisering och barnsexturism.

4.2.2 Företagens sociala ansvar

CSR, Corporate Social Responsibility, handlar om att ta ansvar för förtroendefrågor som berör företags intressenter. Intressenterna kan vara anställda, leverantörer, kunder och lokalsamhällen med mera. Vilka frågor och intressenter som berörs eller ska prioriteras är beroende av vilken verksamhet och vilka resurser företaget själva besitter (Borglund m.fl., 2008: 63). CSR brukar delas in i frågor angående miljöansvar, socialt- och ekonomiskt ansvar (Borglund m.fl., 2008: 101). I ett försök att underlätta för företagen angående vilka frågor som bör beröras finns det inom det miljömässiga och det sociala ansvaret en del riktlinjer (Borglund m.fl., 2008: 71). Nedan följer några av dessa riktlinjer:

FN Global Compact: FN Global Compact byggs upp av tio principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruption. I korthet handlar detta om att företaget ska skydda och stödja de mänskliga rättigheterna samt att företaget själva inte ska vara delaktiga i brott mot dessa rättigheter. Övriga principer innefattar att främja miljöarbete, avskaffa tvångs- och barnarbete och motarbeta korruption (Regeringen, 2013).

ISO 26000: Internationella standardiseringsorganisationen, ISO 26 000 hanterar frågor kring socialt ansvar, exempelvis mänskliga rättigheter och samverkan med lokalsamhällen (Borglund m.fl., 2008: 71). ISO 26 000 innehåller rekommendationer men inga krav och kan därför inte ge en certifiering. (Atler, 2010: 8) Det sociala ansvaret inom ISO 26 000 lägger stort fokus på mänskliga rättigheter men bidrar även med redskap inom andra områden, exempelvis genom tillvägagångssätt för företag (Henriksson, 2010: 18). Några av dessa exempel är att skapa uppförandekoder (Linusson, 2010: 54), policys och att öka graden av engagemang som företaget visar i samhällsprojekt (Holmquist, 2010: 68-69). Förtydligat är också att det inte bara är företaget som berörs utan även dess leverantörer, kunder med mera, och det är hela värdekedjan som bör engagera sig i det sociala ansvaret (Holmquist, 2010: 84). Det sociala ansvaret och företagets etik går att dela in på tre nivåer: makro-, meso- och mikronivå. Makronivån är den övergripande samhällsnivån där relationen mellan företag och samhälle är det centrala. Den rör företagets samhällsansvar och dess roll i samhället. Mesonivån är med andra ord organisationsnivån, som ställer företaget i fokus och dess relationer till sina intressenter. Mikronivån, individnivån, är individens etik och moral i företaget (Borglund m.fl., 2008: 85-86).

För denna uppsats kommer teorin om företagets sociala ansvar främst att användas för att analysera researrangörerna, deras arbete med och roll i barnsexturismproblemet. Teorin blir relevant med dess indelning sociala ansvaret, främst kopplat till mänskliga rättigheter. Detta kommer att studeras enligt Borglunds definition av makro- och mesonivå.

5. METOD

I metoddelen av vår uppsats kommer studiens uppbyggnad att presenteras. Detta gör vi genom att redovisa för hur valet av metod, insamlingen av material och användandet av material har gått till. Utöver detta har vi fört in en metodkritikdel där vi diskuterar kring och kritiserar vårt användande av metod och insamlade av material.

5.1 Val av metod

Bryman skriver om kvalitativa och kvantitativa forskningsstrategier, där den mest konkreta skillnaden är att kvalitativa strategier/forskningar inriktar sig på ord medan kvantitativa strategier/forskningar inriktar sig på siffror (2011: 340). Däremot är det svårt att definiera vad

kvalitativ forskning är och oftast definieras det som att förklara vad kvantitativ forskning inte är (Bryman & Burgess, 1999, se Bryman, 2011: 341). När kvalitativ forskning sätts som motsatts till kvantitativ forskning framgår dock bland annat att den kvalitativa inriktar sig på ord och eftersträvar en kontextuell förståelse. Där kvantitativ forskning eftersträvar en generalisering till populationen, strävar en forskare med ett kvalitativt tillvägagångssätt efter en förståelse för värderingar, beteende och åsikter i den kontext som studien genomförs i (Bryman, 2011: 371-372). För denna uppsats, baserat på valda frågeställningar och syfte, ansåg vi som författare att kvalitativ forskning är det mest lämpade tillvägagångssättet. I valet att arbeta med kvalitativ metod har vi utfört två intervjuer, en telefonintervju med en representant från ECPAT Sverige och en mailintervju med en representant från Ving. Utöver detta har vi genomfört en textanalys av information hämtad från ECPAT Sveriges, Apollos, Fritidsresors samt Vings respektive hemsidor. Det praktiska arbetet bakom detta återkommer vi till i avsnitten nedan.

5.2 Tillvägagångssätt

5.2.1 Datainsamling, urval och material

Datan för denna uppsats bygger på både primär- och sekundärkällor. Till de primära källorna tillfaller de intervjuer och textanalyser vi genomfört (som presenteras i ett senare avsnitt) samt de böcker vi läst. Till de sekundära källorna räknas genomgången av elektroniskt material. Gamla uppsatser, som tagits fram genom Diva-portalen, har varit hjälpfulla som inspiration samt gett användbara källor. Vi har även genomfört sökningar av relevanta ord på olika sökmotorer som Google Scholar, Sociological Abstract och Social Sciences Citation Index.

5.2.2 Urval

Behovet för ett urval har övervägts vid två olika tillfällen: Val av organisationer att undersöka, och val av intervjupersoner. Valet av intervjupersoner presenteras i intervjuavsnittet.

Valet av researrangörer grundades i en förförståelse från oss författare. Av erfarenhet visste vi sen tidigare att Apollo, Fritidsresor och Ving är Sveriges största researrangörer. Att dessa tre researrangörer dessutom anordnar resor till Thailand gjorde att valet kändes relevant. I och med att Apollo, Fritidsresor och Ving är Sveriges största researrangörer ansåg vi att det bör vara rimligt att de arbetar med CSR samt arbetar för att motverka barnsexturism. Som en

komplettering till researrangörerna valde vi att studera ECPAT Sverige, som vi sedan tidigare visste arbetade med att motverka barnsexturism. Informationen från ECPAT Sverige blev ett sätt att analysera researrangörerna.

5.2.3 Intervju med ECPAT Sverige

Vi mailade ECPAT Sverige den 15 november 2013 med en förfrågan om en intervju. Hos ECPAT Sverige skickades förfrågan vidare till en passande representant. Svar kom den 18 november 2013 om att en telefonintervju var möjlig att genomföra. Torsdagen den 28 november 2013 bestämdes som dagen för intervjun. En 17 minuter lång telefonintervju genomfördes. Av respondenten fick vi tillåtelse att ha telefonen på högtalarfunktion så att båda författarna kunde ta del av intervjun. En av författarna genomförde intervjun medan den andra antecknade det som sades. Intervjun spelades in efter tillåtelse av respondenten. Intervjun följer det som i methodsammanhang kallas för semistrukturerad intervju. En semistrukturerad intervju följer en intervjumall med frågor och teman men tillskillnad från den strukturerade intervjun tillåts en öppenhet i respondentens svar och en flexibilitet i upplägget av intervjun (Denscombe, 2009: 234-235). Intervjumallen för intervjun med ECPAT Sverige återfinns i bilaga 1. Vi valde att genomföra en semistrukturerad intervju eftersom vi eftersträvade den öppenhet som ges. I slutändan bistod respondentens svar med nödvändig information som vi från början inte trott att vi var i behov av. En transkribering av intervjun genomfördes för att underlätta analysarbetet.

5.2.4 Intervju med researrangörer

För att få mer information om hur Apollo, Fritidsresor och Ving arbetar mot barnsexturism valde vi att maila samtliga om möjligheten till en intervju. Mailen gick ut den 29 november 2013. På Fritidsresor mailade vi en representant som vi ansåg hade passande ansvarsområde. Svar kom senare samma dag. Tyvärr fanns det ingen möjlighet för Fritidsresor att ställa upp på en individuell intervju och vi blev hänvisade till den information och de texter som finns tillgängligt på deras hemsida. Samma tillvägagångssätt användes i förfrågan till Apollo. Vi blev även här hänvisade till den information och de texter som finns utlagt på deras hemsida. Mailet till Ving skickades till deras info-mailadress. Vi ansåg dock att möjligheten till svar var större om vi riktade mailet till en specifik person, därav mailades en passande representant på Ving den 1 december 2013. Respons kom senare samma dag. Vi fick som svar att det gick bra att skicka över de frågor vi hade och representanten hänvisade även till Vings hemsida för ytterligare information. Den 2 december 2013 skickades frågorna iväg och svar kom den 10

december 2013 (se bilaga 2 för frågor). Vi skickade mailet till representanten på Ving, som därifrån vidarebefordrade mailet till en representant på Thomas Cook (Vings moderbolag). I och med att frågorna vi ställde, likaså svaren, enbart handlade om Ving refereras informationen hämtad från mailintervjun som Ving, trots att representanten arbetar för Thomas Cook Northern Europe som är en del av Thomas Cook Group.

Att ha i åtanke är att uppsatsens syfte och frågeställningar har modifierats flera gånger under arbetsprocessen, detta betyder att både intervjun med ECPAT Sverige och Ving har genomförts när uppsatsen hade en något annan inriktning. Vi ansåg dock att informationen fortfarande var relevant utifrån det nya syftet och frågeställningarna.

5.3 Etik i samband med intervjuer

Jan Trost skriver i boken *Kvalitativa intervjuer* (2010) om etik i samband med en intervju och menar att de etiska aspekterna i en forskning bör vara noga övervägda. De personer som blir intervjuade, i vårt fall en representant från ECPAT Sverige och en representant från Ving, ska enligt Trost själva bestämma över sin integritet och värdighet (Trost, 2010: 123). I vår telefonintervju med ECPAT Sverige frågade vi om tillstånd från respondenten att spela in intervjun, vilket vi fick. Gällande integriteten refererar vi enligt begäran inte till representantens namn utan enbart ECPAT Sverige. Representanten från Ving kommer inte heller nämnas vid namn eller yrkesroll. Detta för att representantens namn eller titel inte innefattar någon betydelse för vår studie. Integriteten går ihop med konfidentialitet och tystnadsplikt som enligt Trost ofrånkomligt i användandet av en intervju. I redovisandet av data menar Trost (2010: 127) att det är viktigt att respektera den intervjuade och dess integritet. Detta gör vi i vår resultat- och analysdel genom att inte nämna de intervjuade vid namn eller yrkestitel.

Vid genomförandet av intervjuer bör intervjuareffekten finnas i åtanke. Denscombe pratar om den personliga identiteten. Med detta menar han att den intervjuade bland annat kan reagera på intervjuarens kön, ålder och etnicitet vilket kan påverka hur mycket information den intervjuade är villig att ge. Vid intervjuer som sker, exempelvis över telefon eller mail, när den intervjuade inte kan se intervjuarens identitet kan fortfarande dennes uppfattning om intervjuaren påverka hur mycket information som delges (Denscombe, 2009: 244-249). En faktor som ses som både positiv och negativ vid telefon- och mailintervjuer är den visuella

kontakten. Som tidigare nämnt kan intervjuareffekten bidra till att den intervjuade tillbakahåller information. När intervjun sker utan den visuella kontakten kan den intervjuade bli mer bekväm att dela med sig av information. Däremot mister intervjuaren det visuella som kan vara en stor fördel eftersom man genom att läsa kroppsspråk kan få fram information som annars förblir osagd (Denscombe, 2009: 249).

5.4 Teoriarbete

Sambandet mellan teori och empiri samt studiens tillvägagångssätt kan ses ur två perspektiv; deduktion och induktion. Med ett induktivt angreppssätt menas det att teorin växer fram ur empirin och blir resultatet av forskningen, till skillnad från dess motsats, deduktivt angreppssätt, där empirin genereras av teorin (Bryman, 2011: 28). Uppsatsens upplägg har varit deduktivt. Valet av teorierna kring globalisering och CSR har styrt vilken information som har varit relevant och blivit en del av det empiriska materialet vilket har resulterat i resultat och analys.

Användandet av begreppet globalisering kom ur det antagande kring barnsexturismproblemet vi initialt hade. Vi antog, som berättas i problemdiskussionen att ett ökat resande har bidragit till en ökning av barnsexturismproblemet. Därför är valet av globalisering som teoretisk utgångspunkt relevant för vår studie. CSR som teoretisk utgångspunkt kom utifrån läsning av tidigare forskning som berörde liknande ämnen. Dessa teorier har satt ramar för vilket empiriskt material som varit relevant. I vår studie hade vi som intention att undersöka researrangörers roll i problemet med barnsexturism. Därför valde vi att studera hur Apollo, Fritidsresor och Ving arbetar förebyggande med problemet. Att arbeta förebyggande mot barnsexturism kan enligt oss ses som ett socialt ansvarstagande. Socialt ansvar tar del som en av aspekterna i CSR. Således såg vi CSR som en relevant teoretisk utgångspunkt i vår studie.

5.5 Analysarbete

5.5.1 Kodning

En kod kan enligt Aspers antingen vara deduktiv eller induktiv. En deduktiv kod är den teoretiska kodning där teoribegrepp omvandlas till koder. En induktiv kod genereras genom att forskaren söker eller skapar dem utifrån det empiriska materialet (Aspers, 2011: 168-169). För denna uppsats har vi använt en deduktiv kodning. Inför kodningen fastställde vi relevanta begrepp och konstruktioner i teorin vilka gjordes om till koder som i sin tur underlättade

arbetet inför analyseringen av det empiriska materialet. Kodningsschemat för intervjuerna återfinns i bilaga 3. Detta schema medförde att vi enkelt kunde läsa igenom intervjumaterialet och samtidigt pricka av vem som pratar om vad, samt vad de säger. Vi använde kodning som en del av vårt analysarbete då vi anser att det underlättar analysarbetet när man har konkreta ord och delar att utgå ifrån, samt att det ger uppsatsen en röd tråd. Koderna är hämtade ur teorierna vilket är sin tur är baserade på valda frågeställningar. Detta gör att frågeställningar och teorierna genomsyrar analysdelen.

Det material som kodats är den transkriberade telefonintervjun med ECPAT Sverige och mailintervjun med Ving. Utöver detta användes textanalys som en analysmetod, vilket presenteras nedan. Textanalysen utgår ifrån samma kodningsschema som användes till analysen av intervjuerna. Detta för att hela tiden arbeta utifrån samma grund och återigen följa den röda tråden.

5.5.2 Textanalys

I denna studie har vi genomfört textanalyser av texter hämtade från Apollo, Fritidsresor, Ving samt ECPAT Sveriges hemsidor. Texterna från Apollo, Fritidsresor och Ving är material som vi blev hänvisade till i vår mailkontakt med respektive arrangör. Dessa texter handlar om hållbart resande, socialt ansvar samt hur arrangörernas utarbetade policys, mål och strategier i respektive verksamhet ser ut. Texterna valdes utifrån vårt kodningsschema, där koder utifrån våra teorier och frågeställningar skapades. Kodningsarbetet möjliggjorde en röd tråd genom valet av texter och bidrog till att texterna kunde sättas i sammanhang till våra genomförda intervjuer. Detta då koderna var identiska för både intervjuerna och textanalyserna (se bilaga 4 för kodningsschema). Då det är researrangörerna och ECPAT Sverige själva som står för materialet på sina respektive hemsidor har vi genomfört en textanalys för att granska innehållet i texterna. I utförandet av en textanalys är det viktiga helheten i texten. Esaiasson med flera, har urskilt två textanalytiska frågeställningar att bruka i denna metod. De två frågorna handlar om att systematisera innehållet i texterna och att kritiskt granska texternas innehåll. Undersökningar som är systematiska har som syfte att ”klargöra tankestrukturen hos aktörer”. Att klargöra en tankestruktur handlar förenklat om att lyfta fram och göra innehållet i texter förståeliga (Esaiasson m.fl., 2012: 210-211). Vi lyfter fram det viktiga i texternas hos researrangörerna och ECPAT Sverige genom att återkoppla till ställda frågeställningar och valda teorier.

Att kritiskt granska texternas innehåll innefattar bland annat att ta ett ställningstagande till aktörernas argument (Esaiasson m.fl., 2012: 212). Vi har, när vi läst texterna hämtade från researrangörerna och ECPAT Sverige, varit medvetna om att det är deras egna ord som förmedlas. Vi har varit kritiska till det vi läst på researrangörernas hemsidor då innehållet kan anses vara enkelriktat samt spegla en förskönad bild av företagen och deras arbete med socialt ansvar och förebyggande av barnsexturism. När det kommer till texter från ECPAT Sveriges hemsida har vi varit kritiska i hur de talar om sin roll i arbetet mot barnsexturism.

5.6 Metodkritik

I och med att båda våra intervjuer är genomförda över telefon och mail förlorar vi den visuella kontakten som Denscombe (2009: 249) betonar. Det ultimata hade varit om vi fått göra intervjuerna på plats med respondenterna. Eftersom detta inte var en möjlighet från våra respondenter fick vi göra det bästa av situationen. Vi är medvetna om att båda våra intervjuer är korta men detta beror på att vi kände en viss begränsning i hur många och vilka frågor vi kunde ställa när intervjuerna ägde rum över telefon och e-post. För att kompensera för detta genomförde vi, som tidigare nämnts, även textanalyser av researrangörernas och ECPAT Sveriges hemsidor. Detta är inte det mest ideala. Vi hade självfallet uppskattat möjligheten att även intervjua Apollo och Fritidsresor men då de nekade till intervju var det inte mycket vi kunde göra. Vi anser dock att informationen vi fått fram från deras hemsidor fungerar som en komplettering.

Som vi nämnt tidigare hade denna studie i starten ett annat syfte och andra frågeställningar dock var även detta syfte samt frågeställningar barnsexturismrelaterade. Detta har lett till att de svar vi tillhandahållits i våra intervjuer till viss del har varit användbara även till vårt nuvarande syfte och frågeställningar. Även här har lösningen varit att komplettera med information från bland annat ECPAT Sveriges och Vings hemsidor. Denna lösning kommer ur att det hade blivit allt för krångligt och tagit allt för lång tid att göra om intervjuerna samt att det inte är garanterat att respondenterna ställt upp igen. Således valde vi att nöja oss med de intervjuer vi genomfört och arbetade med bästa möjliga förmåga utifrån dessa.

Vi är underförstådda med, som nämns i textanalysen, att den information som är hämtad från Internet och specifikt researrangörernas samt ECPAT Sveriges hemsida är texter som dessa aktörer har skrivit själva. Texterna i sig ser vi som pålitliga men vi är medvetna om att

researrangörerna och ECPAT Sverige kanske väljer att framställa sig på ett visst sätt. Detta betyder att de skulle kunna, som nämnts ovan, ge en förskönad bild av sig själva för att framstå bättre. Apollo, Fritidsresor och Ving skulle kunna göra detta för att locka kunder. Detta rör specifikt informationen om CSR eftersom företag, enligt oss i grunden vill framstå som duktiga och vill värna om samhället. Likt researrangörerna krävs en kritisk blick på ECPAT Sverige. ECPAT Sverige kan även de försköna informationen om sitt arbete, statistik och mål för att framstå som en bättre organisation. Vi menar att vi hamnat i en situation där vi måste lita på det som researrangörerna och ECPAT Sverige säger om sig själva och sitt arbete då vi inte har möjlighet att praktiskt undersöka om det de säger stämmer. Det skulle kräva en större fältstudie eller observation av arrangörerna. För denna uppsats framstår dock informationen från Ving något mer tillförlitlig än den från Apollo och Fritidsresor i och med att vi lyckades genomföra en mailintervju med Ving. I det läget får vi ta för givet att svaren på våra frågor är korrekta. Detta kräver som sagt en kritisk inställning till materialet och vi har även försökt vara tydliga med när det är någon annan som uttrycker något och när det är vi som analyserar eller tänker.

Uppsatsen har ändrat riktning så pass många gånger att vi i slutändan hamnade under kraftig tidspress. Utifrån de resurser vi i slutändan hade tillgång till, har vi gjort så mycket som möjligt. Resultatet blir till viss del lidande när vi får tillgång till olika mycket material från de olika researrangörerna. Att vi inte kunde göra en intervju med Apollo och Fritidsresor gör också att vi inte kunde få deras syn på specifikt barnsexturismproblemet i Thailand. Därmed har vi enbart Vings syn på Thailand, vilket inte är den ultimata utgången men som nämnt, har vi arbetat efter de resurser vi haft tillgång till.

6. RESULTAT OCH ANALYS

I detta avsnitt kommer studiens resultat att framföras samt en analys av resultaten. Vi kommer i resultaten återkoppla till syfte och frågeställningar genom att använda oss av uppsatsens teoretiska utgångspunkter samt tidigare forskning. Avsnittet delas upp i tre delar, där första delen fokuserar på frågeställningen: "Hur ser relationen mellan globalisering och barnsexturism ut?" den andra delen har fokus på frågan: "Hur arbetar de svenska researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving med socialt ansvar för att motverka barnsexturism?". Den tredje delen inriktas på Thailand.

6.1 Globalisering och barnsexturism

6.1.1 Barnsexturism

Karlén (2009: 26), Utrikesdepartementet (2010: 15), Newman med flera (2011: 116) och Diesen & Diesen (2008: 30-31) antyder alla att barnsexturismen har ökat och att det är en växande industri. Hur denna ökning ser ut kan dock ingen svara på. Castells (2000: 172) menar på att det är svårt att föra statistik över detta problem. För att kunna se statistik måste det finnas en konkret siffra att utgå ifrån och i det här fallet skulle det kunna vara antalet anmälningar till polisen. Utifrån vår intervju med ECPAT Sverige menar representanten att ECPAT Sverige vill att människor alltid ska anmäla sina misstankar om sexuellt utnyttjande av barn till polisen. Intervjupersonen påpekar dock att detta inte alltid sker. Bristen på anmälningar kan bero på okunskap, ignorans eller att man inte vill lägga sig i och skuldbelägga någon annan (Intervju ECPAT Sverige, 2013). Trots att det är svårt att avgöra hur mycket barnsexturism ökar anser vi att det faktum att ECPAT Sveriges existerar samt att The Code (2013a) idag har 1 300 underskrifter i 42 länder är ett tydligt tecken på att organisationer är villiga att ta socialt ansvar. Christian och Eva Diesen diskuterar huruvida intresset för barnsexturism ökar eller minskar och de menar på att intresset kan minska tack vare sexköpslagen samt debatten om barnsexturism i Sverige (2008: 30-31). Detta är positivt för ECPAT Sverige, det tyder på att deras arbete får en verkan.

6.1.2 Globalisering

En av de bidragande faktorerna till barnsexturismens existens kan enligt oss vara möjligheten att resa. Resandet är en del av turismen och som Shaw och Williams (2004: 6-7) skriver, är turismen i högsta grad en del av globaliseringen. Ett steg i globaliseringen är komprimeringen av tid och rum och ur en turismaspekt syns detta, enligt Shaw och Williams, genom införandet av långdistansflygningar. Newman med fler (2011: 116) är inne på samma spår när de säger att billigare och enklare resande har bidragit till en ökad barnsexturism. Castells (2000: 172) menar att kommersiell sexuell exploatering av barn har ökat på grund av en internationellt organiserad bransch som dragit nytta av turismens globalisering samt teknikens utveckling. Faktumet att det idag är enkelt att från Sverige ta sig till Thailand med direktflyg gör att utnyttjandet av barn har blivit mer lättillgängligt. ECPAT Sverige menar att researrangörer kan utnyttjas av sexförövare. Sexförövarna kan, lika enkelt som någon annan människa boka en resa. Den enda skillnaden från den vanliga turisten är att sexturisten har syftet att sexuellt utnyttja barn (Intervju ECPAT Sverige, 2013). Researrangörerna kan dock samtidigt inte sluta flyga turister till Thailand. År 2012 gjorde svenskarna 323 000 resor till Thailand (Vagabond,

2013). Som tidigare nämnt är det svårt att få statistik om barnsexturism men förhoppningsvis ägde inte kommersiell sexuell exploatering av barn rum på alla 323 000 resor. Att stoppa resenärer med syfte att utnyttja barn handlar enligt ECPAT Sverige (Intervju, 2013) om att researrangörerna upprätthåller beredskaper. Beredskaperna bör, enligt ECPAT Sverige innefatta att researrangörerna vet hur de ska agera när de misstänker att en resenär har som mål att sexuellt utnyttja barn (Intervju ECPAT Sverige, 2013). Lättare möjlighet till resande och ett stort antal resenärer ger förövare en anonymitet på destinationen, vilket i sin tur ytterligare försvårar anmälandet av barnsexturism. Newman med flera (2011: 121), likaså Castells (2000: 174), menar att förövaren kan förbli anonym och enkelt resa till flera länder.

Turismprofessorerna Shaw och Williams betecknar globaliseringen som en komprimering av tid och rum (Shaw & Williams, 2004: 5). Den sociologiska beteckningen på globalisering skiljer sig inte allt för mycket från detta. Som en sociologisk definition lägger Robertsson (1992: 59) till, som en följd av komprimeringen, fassystemet över historien. I den sista fasen nämner han en ökning av antalet globala institutioner och föreningar, samt en ökad användning av medel för global kommunikation. Denna fas skulle enligt Robertsson ägt rum i början av 1990-talet och enligt oss stämmer detta överens med uppkomsten av ECPAT Sverige, men likaså ECPAT International som är grunden för organisationen, som startade år 1990 (Karlén, 2009: 17). ECPAT International har 82 medlemsorganisationer i 75 länder (ECPAT International, 2013). Detta anser vi vara en stark indikation på globalt samarbete, likaså The Code (2013a) som idag är ett globalt initiativ.

Den andra företeelsen i Robertssons femte globaliseringsfas är ökad användning av medel för global kommunikation (1992: 59). Global kommunikation innefattar bland annat användandet av Internet (Nationalencyklopedin, 2013c). Internet har både underlättat och försvårat arbetet med barnsexturism (Intervju ECPAT Sverige, 2013). Enligt representanten på ECPAT Sverige använder de sig mycket av Internet för att informera allmänheten om barnsexturism.

Det handlar också väldigt mycket om att följa med teknikens utveckling och hur man kan utnyttja Internets möjligheter på olika sätt och då försöker vi då se till att förhindra den tekniska utvecklingen, se till att den inte går att missbruka på det sättet.
(Intervju ECPAT Sverige, 2013)

Internet har bidragit till att förövare enklare kan dela material, information och skapa nätverk. Genom ett samarbete med internetleverantörer kan ECPAT Sverige förhindra sökningar på barnsex över Internet (Intervju ECPAT Sverige, 2013). Internet har även gjort arbetet med barnsexturism svårare. Castells (2000: 172) menar på att barn har blivit en sexuell vara som genom teknik drar nytta av turismens globalisering. Enligt Newman med flera (2011: 121) har Internet bidragit till, som tidigare nämnts, en anonymitet men även ett sätt för brottslingar och sexförövare att enklare kommunicera och byta information, någonting som även ECPAT Sverige oroar sig för och får handskas med (Intervju ECPAT Sverige, 2013).

I ECPAT Sveriges samarbete med Apollo, Fritidsresor och Ving fungerar ECPAT Sverige som en resurscentral (Intervju ECPAT Sverige, 2013). ECPAT Sverige bidrar, enligt vår intervju (2013), med utbildningar, information och material som kan ges till kunder och resenärer. Detta är material som arrangörerna kan sprida över sociala medier. ECPAT Sveriges uppmuntran att sprida information över sociala medier kan jämföras med Internet som en kommunikationskanal som Castells talar om. Castells (2002: 14) menar att Internet är en kommunikationskanal med möjlighet att nå ut till många individer i ett globalt sammanhang. Således kan spridning av information, enligt oss, på sociala medier bidra till ökad kunskap om barnsexturism hos individer i samhället. Ökad kunskap i samhället är, enligt oss ett steg i riktningen att motverka barnsexturism. För att ta reda på om Apollo, Fritidsresor och Ving använder sig av sociala medier sökte vi efter arrangörerna på Facebook, Instagram, Twitter och YouTube. Det visade sig att alla tre researrangörer har en Facebooksida, ett Instagramkonto, ett Twitterkonton samt en YouTubekanal. Alla researrangörer har i skrivande stund över 100 000 likes på Facebook (Facebook, 2013a, Facebook, 2013b, Facebook, 2013c). I våra sökningar på alla dessa sociala medier var det nästintill ingen information om ECPAT Sverige eller barnsexturism som dök upp.

I vår telefonintervju med ECPAT Sverige (2013) berättade representanten att det är viktigt att få människor att förstå att problemen med barnsexhandel är ett internationellt problem. Problematiken med barnsexhandel, menar ECPAT Sverige (Intervju, 2013) berör alla och är inte enbart något som sker "där borta". Detta kan vi se i samband med den maktasymmetri mellan västvärlden och utvecklingsländer som Ryan och Hall (2001: x) talar om. Ryan och Hall menar att sexturism är något som förknippas med personer från västvärlden som åker till mindre utvecklade länder. Media har, enligt Ryan och Hall (2001: x) varit en bidragande del i att sexturism förknippas med något som sker i mindre utvecklade länder.

6.2 Researrangörernas sociala ansvar

Apollo har på sin hemsida information om hur de arbetar för att bedriva hållbara resor. I deras text om hållbarhet tar de socialt ansvar på destinationer genom att arbeta med att minska den negativa påverkan som turism kan bära med sig (Apollo, 2013d). Som nämnts i bakgrundsavsnittet vill Apollo erbjuda hållbara resor och upprätthålla ett socialt ansvar, där skydd av barn är ett av deras fokusområden. På sin hemsida har de en rubrik som handlar om mänskliga rättigheter där skyddandet av barn på deras destinationer ingår. Enligt Apollos text är skyddandet av barn viktigt för de, följaktligen är de med i arbetet att motverka kommersiell sexuell exploatering av barn. I sitt motverkande arbete vill Apollo, enligt denna text, distribuera information om problemet samt arbeta förebyggande. Apollo (2013e) menar att de stödjer barns rättigheter genom att förebygga och avvärja den sexuella exploatering av barn som de som researrangör eventuellt bidrar till.

Fritidsresor (2013c) skriver även dem på sin hemsida om hur de arbetar för att bedriva ett hållbart resande. Under rubriken hållbara resor går det att återfinna Fritidsresors visioner, policys, strategier och mål kring hållbarhetsarbetet. Som tidigare nämnts vill Fritidsresor, enligt sin text om hållbart resande, öka de positiva effekterna av resor och turism. I samband med att Uppförandekoden implementerades på alla Fritidsresors destinationer menar de i sin text att en utbildning av personal i frågorna kring kommersiell sexuell exploatering av barn uppdagades (Fritidsresor, 2013d). Så här skriver Fritidsresor om hållbart resande:

Fritidsresor tar frågor som berör miljö och socialt ansvar på största allvar.

Det är inte bara globalt viktiga frågor, utan även en förutsättning

för att reseindustrin ska kunna fortsätta att utvecklas positivt.

(Fritidsresor, 2013c)

Ving menar i vår mailintervju att de som researrangör och som en del av reseindustrin besitter en viktig roll i motverkandet av barnsexturism samt exploatering av barn (Intervju Ving, 2013). Detta ser vi som en bekräftelse på det som nämndes i problemdiskussionen om att vi anser att researrangörerna besitter en maktposition i arbetet mot barnsexturism. Representanten på Ving menar att barnsexturism är ett av deras fokusområden i deras CSR-arbete (Intervju Ving, 2013). Holmquists beskrivning av värdekedjan för socialt ansvar kan liknas vid det arbete som Ving bedriver. Där både företaget, organisationer, partners, leverantörer samt individer som till exempelvis kunder bör engagera sig (Holmquist, 2010:

84). Ving skickar ut information till sina kunder, utbildar personal och har samarbetspartners som skriver under ett kontrakt (Intervju Ving, 2013) vilket överensstämmer med de punkter Holmquist tar upp. Värdekedjan och Vings arbete överensstämmer även väl med The Codes sex kriterier.

Apollo, Fritidsresor och Ving arbetar alla på något sätt med att ta socialt ansvar. Arbetet mot barnsexturism kan ses som en del i det sociala ansvarstagandet hos alla tre researrangörer. I och med arbetet med socialt ansvar hos researrangörerna kan vi koppla ihop deras arbete med CSR, som avhandlar vikten av att företag tar ansvar för bland annat sociala frågor och mänskliga rättigheter (Borglund m.fl., 2008: 63 & 71). Researrangörernas sociala ansvarstagande anser överensstämmer med det Haraldsson och Zachrisson kommit fram till i sin studie. Författarna (2010: 37) menar att stora researrangörer i stor omfattning arbetar med att ta socialt ansvar i sina verksamheter. Dock vet vi inte om just Apollo, Fritidsresor och Ving tar större ansvar än mindre researrangörer, då vi inte studerar dessa. Borglund med flera (2008: 85-86) talar om makronivån som den övergripande samhällsnivån där relationen mellan företag och samhälle är det centrala. Researrangörernas arbete med socialt ansvar kan enligt oss ses i Borglunds makronivå. Detta eftersom att socialt ansvar på destinationerna är det arrangörerna främst arbetar med.

6.2.1 Samarbete och medlemskap

I vår telefonintervju med ECPAT Sverige fick vi berättat för oss att samarbetet som bedrivs mellan ECPAT Sverige och researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving är ett frivilligt samarbete från arrangörernas sida (Intervju ECPAT Sverige, 2013). I detta samarbete finns ECPAT Sverige enligt oss med som en organisation som tar ett globalt samhällsansvar. Att ECPAT Sverige bland annat för samarbete med researrangörer kan enligt oss ses genom Borglund med fleras mesonivå där organisationer och dess intressenter har någon typ av relation (2008: 85-86). Under tiden för samarbetet mellan ECPAT Sverige och Apollo, Fritidsresor och Ving har arrangörerna gått med i större internationella bolag. Vilket, enligt ECPAT Sverige, inte har förändrat arrangörernas arbete i att motverka barnsexturism (Intervju ECPAT Sverige, 2013).

I vår telefonintervju (2013) fick vi som svar att ECPAT Sverige anser att resebranschen har en otroligt viktig roll i arbetet mot barnsexturism. ECPAT Sverige ser att det finns en stor potential hos researrangörer att kunna arbeta förebyggande i och med deras kontakt med ett

stort antal resenärer. Förebyggande arbete genom att informera resenärer är även något Haraldsson och Zachrisson (2010: 37) ser som en del i researrangörernas arbete i att minska sin påverkan. Researrangörerna kan, för att arbeta mot barnsexhandel enligt ECPAT Sverige (Intervju, 2013) uppföra policys för sin personal och ställa krav på underleverantörer att dem ska ta avstånd från barnsexhandel. Uppförandet av policys menar Holmquist (2010: 84) är en del av det sociala ansvaret med fokus på mänskliga rättigheter. ECPAT Sverige menar i vår telefonintervju (2013) att Apollo, Fritidsresor och Ving tillsammans har ett stort antal underleverantörer som i sin tur kan ställa krav på sina leverantörer och samarbetspartners. ECPAT Sverige (Intervju, 2013) anser att relationen mellan researrangörerna och deras samarbetspartners är viktig. Relationen kan enligt oss sättas i sammanhang till Borglund med fleras mesonivå. Detta då mesonivån sätter företag och relationen till dess intressenter i fokus (Borglund m.fl., 2008: 85-86). Haraldsson och Zachrisson (2010: 37) menar dock att det kan vara svårt för företag att kontrollera att underleverantörer och partners följer de krav som har ställts. ECPAT Sverige (Intervju, 2013) menar att researrangörernas potential är otroligt viktigt för dem och för arbetet mot barnsexhandel.

Researrangörernas uppgift och arbete är en av faktorerna som underlättat resandet. Som nämnt tidigare skriver Newman med flera (2011: 116) om det faktum att det blivit enklare och billigare att resa. Vilket i sin tur har bidragit till att barnsexturismen har ökat. Vi frågade ECPAT Sverige om de kunde se någon negativ inverkan av resebranschen roll i problemen med barnsexturism. Det vi fick som svar var att det kan anses problematiskt om researrangörerna inte skulle erkänna problemen. Researrangörerna kan enligt ECPAT Sverige bli utnyttjade av resenärer med syfte att utnyttja barn. Med detta menar ECPAT Sverige (Intervju, 2013) att researrangörerna bör uppföra en beredskap för denna typ av resenärer.

I sin text om samarbetet med ECPAT Sverige, skriver även Fritidsresor om sina övriga samarbeten. De har i ett samarbete med rikskriminalenheterna i de nordiska länderna utvecklat en intern rutin för hur deras personal ska agera vid misstänkt sexuell exploatering av barn. Rutinen involverar agerandet vid misstanke om exploatering av barn både på destinationen och när man kommit hem till Sverige (Fritidsresor, 2013d). Detta är ett tydligt exempel på Borglund med fleras definition av socialt ansvar och etik på makronivå där företagens relation med samhället är fokuspunkten (Borglund m.fl., 2008: 85-86).

Ving är medlemmar i organisationen Travelife (Ving, 2013c). Travelife är en organisation som grundades 2007. Med fokus på att arbeta för ett hållbart tänkande inom turismbranschen och reseindustrin har de utvecklat ett hållbarhetsprogram. Genom Travelifes hållbarhetsprogram kan reseföretagen bidra till en hållbar utveckling på destinationerna. Hållbarhetsprogrammet leds av ECEAT, *European Center for Ecological and Agricultural Tourism*. Genom att följa hållbarhetsprogrammet arbetar företagen bland annat efter ISO standarder, så som ISO 26 000 (se sida 14) där fokus ligger på socialt ansvar och mänskliga rättigheter (Travelife, 2013, Borglund m.fl., 2008: 71). ISO 26000 samt FNs Global Compact går att finna i Vings arbete då det handlar om att värna om mänskliga rättigheter och samverka med lokala samhällen, vilket vi anser går ihop med barnsexturismen då det bryter mot de mänskliga rättigheterna och kan ses som en följd av ett ökat resande (Borglund m.fl., 2008: 71, Regeringen, 2013).

6.2.2 Antaganden av uppförandekoder

Apollo, Fritidsresor och Ving har alla skrivit under The Code (Apollo, 2013e, Fritidsresor, 2013d, intervju Ving, 2013). ECPAT Sverige menar att researrangörerna arbetar efter uppförandekodens sex kriterier. I samarbetet mellan ECPAT Sverige, The Code och researrangörerna är ECPAT Sverige med och ser till att det sjätte kriteriet av uppförandekoden genomförs av researrangörerna. Det vill säga, ECPAT Sverige ser till att det årligen kommer in rapporter från researrangörerna om deras arbete i motverkandet av barnsexturism (Intervju ECPAT Sverige, 2013). Att researrangörerna antagit The Code ser vi som en del i att de tar socialt ansvar mot barnsexturism. Vi kan genom researrangörernas sociala ansvarstagande tyda att de arbetar med det Borglund med flera (2008: 63) benämner som förtroendefrågor, vilket berör arrangörernas intressenter, till exempel resenärer, lokalsamhällen och leverantörer.

Apollo har skrivit under The Code som en del av deras arbete mot exploateringen av barn (Apollo, 2013e). Detta innebär att Apollo, bland annat arbetar efter The Codes sex kriterier (se bakgrund) för att motverka kommersiell sexuell exploatering av barn. Underskriften hos The Code innefattar, för Apollo själva, att de skapat en policy som handlar om barnsexhandel. Personal och samarbetspartners hos Apollo utbildas även i problemet (Apollo, 2013f). Detta skriver Apollo i sin text angående deras samarbete med The Code och ECPAT Sverige:

Vi tar vårt sociala ansvar och med det menar vi att vi aktivt arbetar för att minimera vår negativa påverkan på barn och deras miljö, inklusive att vi gör allt vi kan för att aktivt motverka all form av barnsexhandel.
(Apollo, 2013f)

I samband med att Apollo tillhör Kuoni, har de skrivit under ”Kuoni Code of Conduct”. Detta framkommer i Apollos text om koden. Kuonis skrift framlägger deras etiska riktlinjer, värderingar och principer (Apollo, 2013g). Kuonis upprätthållande av en uppförandekod kan härledas till i hur företag, enligt Linusson (2010: 54), skapar koder i arbetet med mänskliga rättigheter. Informationen om Apollos antagande av koden sammanfaller väl med den information Haraldsson och Zachrisson (2010: 37) fått fram över hur researrangörer arbetar med CSR.

Fritidsresor skriver i sin text om samarbetet med ECPAT Sverige att de var med och finansierade upprätthållandet av The Code som de således har implementerat i sin verksamhet. I samband med att Uppförandekoden implementerades på alla Fritidsresors destinationer menar de själva att en utbildning av personal i frågorna kring kommersiell sexuell exploatering av barn uppdagades (Fritidsresor, 2013d).

I vår mailintervju med Ving (2013) berättade representanten att moderbolaget Thomas Cook under 2012 antog The Code. Då Ving redan i slutet på 1990-talet antog koden kan det enligt oss ses som att Ving har influerat Thomas Cook att underteckna koden i deras samarbete. Detta kan även bero på, som Haraldsson och Zachrisson (2010: 37) säger, att större researrangörer ofta drabbas av påtryckningar från media att arbeta med CSR-frågor, där kommersiell sexuell exploatering av barn kan innefattas. Representanten på Ving menar i vår mailintervju (2013) att det är viktigt att de som researrangör följer The Codes kriterier, utbildar personal och sprider kunskap tillsammans med andra företag. Ving gör detta för att öka medvetenheten om problemen med barnsexturism och för att uppmuntra till att anmäla misstänkta brott. Utöver att följa The Codes kriterier informerar Ving sina hotellpartners om det existerande problemet samt kontrollerar att deras partners lever upp till kontrakten. Ving skrev, som tidigare nämnts, under The Code i slutet av 1990-talet och år 2012 antog deras moderbolag, Thomas Cook, uppförandekoden (Intervju Ving, 2013). Citatet nedan innefattar Vings policy kring barnsexturism:

Vi fördömer alla former av sexuellt utnyttjande av barn och stödjer alla lagar som förhindrar och straffar sådana brott. Ving har antagit ECPATs uppförandekod, ett avtal om implementering av 'Uppförandekod för researrangörer mot barnsexhandel'.
(Mailintervju Ving, 2013).

I sitt samarbete med partners och underleverantörer arbetar Ving efter en paragraf: *“No child prostitution will be allowed or tolerated at the supplier’s facilities. Any suspicious behavior from guest will be reported to the relevant local authorities”*. Paragrafen innefattar således att Ving ej tillåter eller tolererar barnprostitution på leverantörernas anläggningar. Misstänkt beteende från gäster ska rapporteras till lokala auktoriteter (Intervju Ving, 2013). Ving har, enligt svar i vår intervju (2013), upprättat en ”Code of Operation” där denna paragraf ingår. Skapandet av en uppförandekod kan enligt Linusson (2010: 54) ses som en del i att företag tar socialt ansvar. Ving menar att de i sitt arbete med samarbetspartners och leverantörer har sett vissa resultat på sina destinationer (Intervju Ving, 2013). Detta kan ses i ett led av det Borglund med flera (2008: 85-86) kallar för mesonivå. I mesonivån arbetar företagen med att bedriva socialt ansvar och god etik genom att samarbeta med intressenter. Intressenterna skulle i detta fall vara leverantörer och samarbetspartners. Enligt representanten på Ving ska deras leverantörer och partners ha blivit mer medvetna om deras ställningstagande mot barnsexturism. Deras personal ska ha fått en ökad kunskap kring problemen genom att exempelvis veta hur de bör agera vid ett misstänkt fall av kommersiell sexuell exploatering av barn (Intervju Ving, 2013).

Att researrangörerna antagit och arbetar efter uppförandekoder stämmer bra överens med det Haraldsson och Zachrisson skrev i sin studie där de menar att stora researrangörer ofta är mer benägna, än mindre arrangörer, att arbeta mot barnsexturism genom att bland annat skriva under Uppförandekoder (Haraldsson & Zachrisson, 2010: 37). Att arbeta med uppförandekoder i sina verksamheter går väl ihop med de redskap i arbetet med mänskliga rättigheter som Henriksson (2010: 18), Linusson (2010: 54) och Holmquist (2010: 68-69) tar upp. Redskapen kan till exempel vara just uppförandekoder men även policys.

6.3 Thailand

Enligt ECPAT Sverige har totalt tre svenskar blivit dömda i svensk domstol för sexualbrott mot barn utomlands (ECPAT Sverige, 2013d). Efter letande av information har vi dock bara hittat källa på en av dessa domar, där en svensk man förgrep sig på ett barn i Thailand, år

1993 (Karlén, 2009: 28). De två övriga fallen kan således ha ägt rum i andra länder. Christian och Eva Diesen som studerade polisanmälningar i området sexualbrott under årsperioden 2004-2007 hittade två fall på barnsexturism med svensk förövare varav det ena ägde rum i Thailand (2008: 31-32 & 60). Att två av fem fall med svensk koppling ägde rum i Thailand kan enligt oss tyda på att Thailand är ett attraktivt land när det kommer till barnsexturism. Vår tolkning stöds till viss del av Utrikesdepartementet som nämner att mellan åren 2008 och 2010 ökade barnsexturismen i Thailand (2010: 15).

Fenomenet barnsexturism är enligt Ving problematiskt och dess storlek varierar mellan deras destinationer (Intervju Ving, 2013). Barnsexturismproblemet är enligt Ving (Intervju, 2013) större i Thailand än i bland annat Grekland och Spanien. När Thailand ställs mot Grekland och Spanien i definitionen västvärlden-utvecklingsländer kan vi enligt HDI tyda att Grekland (plats 29) och Spanien (plats 23) är västländer och Thailand (plats 103) kan ses som ett utvecklingsland (UNDP, 2013). Detta stämmer överens med det Ryan och Hall (2001: x) skriver om kring konsumtionen av sexturism, det vill säga att västvärlden reser till utvecklingsländer och konsumerar sex.

7. SLUTDISKUSSION

I detta avslutande avsnitt kommer vi att svara på våra ställda frågeställningar samt föra en diskussion kring dessa svar. Tankar kring fortsatt forskning kommer även att behandlas.

7.1 Hur ser relationen mellan globalisering och barnsexturism ut?

Att globaliseringen genererat ett ökat resande är vi och tidigare forskning eniga om. Att komprimeringen av världen samt att enklare resvägar bidragit till mer resande och att mer resande i sin tur bidragit till ökad barnsexturism är vi också eniga om. Således kan en ökad barnsexturism bland annat bero på globalisering. Däremot tror vi inte att det går att stoppa globaliseringen i detta sammanhang. Vi har spekulerat i möjligheten att förenklat resande samt Internet, som ses som en del av globaliseringen, är påverkande faktorer i globaliseringen. Dessa faktorer går inte att ta bort eller minska eftersom de används över hela världen. De nyttjas även av människor som inte kommersiellt sexuellt exploaterar barn. Således kan globalisering ses som en faktor till ökande barnsexturism dock är det en faktor som inte kan tas bort eftersom dess funktioner även används i andra sammanhang.

Statistiken kring barnsexturism är bristfällig, det är svårt att ge konkreta källor på en ökning men de aktörer som besitter information och spekulerar i ämnet är eniga om att barnsexturismen har ökat. Vid diskussionen om ökad barnsexturism är Christian och Eva Diesens resonemang om huruvida intresset för barnsexturism har ökat eller minskat betydelsefull. De menar på att intresset kan minska tack vare sexköpslagen samt debatten om barnsexturism i Sverige. Det faktum att forskarna Diesen spekulerar om att intresset minskat på grund av debatten kring barnsexturism är ett positivt tecken. Detta kan enligt oss innebära att ECPAT Sverige lyckats med att framföra information och medvetenhet om barnsexturism hos allmänheten.

Till globalisering har vi genom tidigare forskning från Newman med flera och teorin från Castells kopplat utvecklingen och användandet av Internet. Som en kommunikationskanal har, som nämnt i resultat- och analysdelen, Internet haft både en positiv och negativ inverkan på arbetet mot barnsexturism. Vi tror att ECPAT Sveriges samarbete med Internetleverantörer i förhindrandet av sökningar på barnsex är ett steg i rätt riktning. Detta är ett sätt att, redan i Sverige, stoppa redskapen inför en resa där syftet är utföra kommersiell sexuell exploatering av barn. ECPAT Sverige är en resurscentral åt researrangörerna och bidrar med information som arrangörerna kan delge till sina kunder och resenärer. Med Internet som kommunikationskanal skulle sociala medier kunna vara en betydelsefull plats för researrangörerna att dela denna information till allmänheten. Vid sökningar på Apollo, Fritidsresor och Ving i social medier finner vi ytterst lite information om barnsexturism och ECPAT Sverige. Över 100 000 likes på Facebook hos respektive researrangör ser vi som en stor möjlighet att sprida information kring problemen med barnsexturism. Mängden av information om samarbetet mellan researrangörerna och ECPAT Sverige anser vi är bristfällig. Vi menar att researrangörerna går miste om ett enkelt tillvägagångssätt som når många människor när de inte använder sociala medier till denna typ av informationsspridning. Att det finns en maktasymmetri i problemen med barnsexturism håller vi med Ryan och Hall om. Att relevanta organisationer som ECPAT Sverige visar att de finns och bedriver projekt, samt att reseindustrin arbetar mot problemen menar vi kan möjliggöra en minskning av de rådande maktproblemen. Vi anser att en ökad kunskap om ett problem kan öka medvetenheten hos människor. Detta tror vi i sin tur kan minska maktasymmetrin. Ryan och Hall skriver även om denna maktasymmetri i förhållandet mellan västvärlden och utvecklingsländer. Enligt HDI ses Thailand som ett utvecklingsland (se begreppsdefinitioner). Thailand har, som nämnt i inledningen, en historisk koppling till problemen med

barnsexturism och landet ses som en attraktiv plats för kommersiell sexuell exploatering av barn. Statistisk, som ses som väldigt bristfällig, visar ändå att det finns svenskar som sexuellt utnyttjat barn i Thailand.

Barnsexturism sker över hela världen och således är det ett globalt problem. Därmed delar vi Diesen & Diesens åsikt om att länder måste bli bättre på att samarbeta samt dela material och bevis. I framkant av detta arbete ligger redan ECPAT International, ECPAT Sverige och The Code. Globala samarbeten är en väg mot stoppandet av barnsexturism.

7.2 Hur arbetar de svenska researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving med socialt ansvar för att motverka barnsexturism?

Apollo, Fritidsresor och Ving arbetar med socialt ansvar för att motverka barnsexturism genom sitt samarbete med ECPAT Sverige samt genom deras antagande av The Code. Att arbeta efter The Codes (2013b) sex kriterier innebär att Apollo, Fritidsresor och Ving ska ha (1) utvecklat policys i arbetet mot kommersiell sexuell exploatering av barn, (2) utbildat sina anställda i förhindrandet av problemen, (3) inkluderat en paragraf genom hela sina värdekedja med en nolltolerans av sexuell exploatering, (4) tillgodosett sina resenärer med information om barns rättigheter och vad resenärerna kan göra ifall de misstänker ett fall av kommersiell sexuell exploatering av barn, (5) informerat och engagerat sina intressenter i arbetet mot barnsexturism samt (6) rapporterat sina årliga aktiviteter till The Code. Uppförandekoden är följaktligen något som bör genomsyra hela verksamhetsarbetet i det sociala ansvarstagandet mot barnsexturism, vilket går att sätta i sammanhang till värdekedjan som återfinns i CSR-arbete. Värdekedjan inbegriper även den ett socialt ansvarstagande i hela verksamhetsarbetet.

Apollo arbetar efter "Kuoni Code of Conduct" vilket innebär att de arbetar efter koder om mänskliga rättigheter. Dock vet vi inte exakt vad "Kuoni Code of Conduct" inbegriper utöver arbetet med mänskliga rättigheter. Fritidsresor har ett samarbete med de nordiska rikskriminalenheterna. Samarbetet innefattar enligt Fritidsresor en rutin för hur deras anställda ska agera vid misstanke om kommersiell sexuell exploatering av barn. Som representanten på Ving nämnde är barnsexturism en del i deras arbete med CSR-frågor. Ving är även medlemmar i Travelife som innefattar ett hållbart tänkande på destinationer. ISO 26 000 är en del av det hållbara tänkandet som Travelife arbetar efter. Detta innebär således att Ving genom sitt medlemskap i Travelife och antagandet av The Code arbetar med hållbarhet,

mänskliga rättigheter och socialt ansvar. Vings "Code of Operation" är även något som kan sättas i kontext till detta.

Svaret på frågan "*Hur arbetar de svenska researrangörerna Apollo, Fritidsresor och Ving med socialt ansvar för att motverka barnsexturism?*" blir således att researrangörerna, genom att ha skrivit under The Code, arbetar efter de sex kriterierna för att motverka barnsexturism. Utöver att vara med i The Code, som innefattar många delar i hur researrangörerna bör arbeta för att motverka barnsexturism, följer Apollo enligt deras text om antagandet, "Kuoni Code of Conduct", Fritidsresor har ett samarbete med de nordiska rikskriminalenheterna och Ving samarbetar med Travelife.

Researrangörernas arbete med The Codes sex kriterier kan vi tyda i all den information vi erhållit från researrangörerna och ECPAT Sverige. Om alla tre researrangörer följer dessa kriterier är dock inget vi kan svara på. Vilket faller in i den kritisk granskande aspekten av vårt informationsinsamlade som vi talade om i metodavsnittet. Trots att researrangörerna själva, genom vår mailintervju och information på hemsidor, menar att de arbetar efter The Code och med att ta socialt ansvar är det inget vi kan säga att de faktiskt gör. För att ta reda på detta hade vi behövt göra en fältstudie och besöka respektive arrangörers resmål för att observera deras praktiska arbete. Dock finns ECPAT Sverige med och granskar att researrangörerna arbetar efter det sjätte kriteriet. Det vi med säkerhet kan säga är att Apollo, Fritidsresor och Ving bedriver ett samarbete med ECPAT Sverige, då vi erhållit den informationen, från vår telefonintervju med ECPAT Sverige och information från respektive hemsida. Genom detta samarbete får researrangörerna information kring problemen med barnsexturism och redskap i hur de ska arbeta förebyggande. Det förebyggande arbetet kan bland annat innefatta uppdagandet av policys och att informera resenärer om problemen.

7.3 Slutsats

Vi har som slutsats i denna studie att globaliseringen har varit en bidragande del till problemen med barnsexturism samt att Apollo, Fritidsresor och Ving arbetar motverkande genom att bedriva samarbeten och att följa uppförandekoder. Barnsexturismproblemet ser vi, efter denna studie, som ett globalt växande problem med både Internet och billigare resor som bidragande faktorer. Således är det viktigt att organisationer som ECPAT Sverige finns med som resurskanaler samt att researrangörer tar sitt ansvar i problemen.

Trots vårt bristande empiriska material anser vi att svaren vi kommit fram till går bra ihop med våra tankar i problemdiskussionen. Vi anser att vi gjort det bästa vi kunde med det material som vi hade möjlighet att samla in. Dock hade längre intervjuer och möjligheten att få intervjua även Apollo och Fritidsresor bidragit till en mer intressant och djupare studie.

7.4 Fortsatt forskning

Med denna uppsats som bakgrund har det uppkommit många tankar om fortsatt forskning. I denna uppsats har vi analyserat relationen mellan barnsexturism och globalisering, och vi tror oss hittat någon form av relation. Det är dock viktigt att ha i åtanke att globalisering inte är den enda anledningen till ökad barnsexturism. Under arbetes gång har vi flera gånger spekulerat om idéer som på grund av tid och storlek inte kunnat ta plats i denna uppsats. En sådan idé är bland annat att studerat andra faktorer som kan ligga bakom en ökning inom barnsexturism.

Vårt fokuserade i denna uppsats på Thailand. En intressant tanke är att göra en kvantitativ studie och studera vart i världen barnsexturism äger rum, då Ryan och Hall uttrycker att barnsexturismen existerar över hela världen. Ryan och Hall diskuterar även maktasymmetrin mellan västvärlden och utvecklingsländer, det skulle vara intressant att mer ingående studerat denna asymmetri och djupgående studera maktförhållandet på individnivå mellan turist och lokalbefolkning. Newman menar att de länder som påverkas mest av barnsexturism ofta är drabbade av fattigdom och de juridiska systemen är ostrukturerade. Därav skulle det vara intressant att hålla fast vid Thailand, men istället studera deras juridiska system, vilka lagar som berör barnsexturism samt hur rättssystemen och åtgärderna kring detta ser ut.

I denna studie har vi använt ECPAT Sverige som en informationskälla om barnsexturism och arbetsåtgärder. I och med att vi studerat ECPAT Sverige genom information som de gett oss har detta krävt en kritisk blick och det skulle vara intressant att kritisk studera ECPAT Sverige som organisation och ifrågasätta deras arbete, det vill säga analysera huruvida de gör det de säger att de gör.

8. KÄLLFÖRTECKNING

Tryckta källor

Aspers, Patrik (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden. 2.*, [uppdaterade och utökade] uppl. Malmö: Liber

Atler, Sandra (2010). *Vårt gemensamma ansvar [Elektronisk resurs]: så guidar ISO 26000 din verksamhet mot hållbar utveckling : [praktikfall, idéer och inspiration kring socialt ansvarstagande]*. Stockholm: SIS förlag

Borglund, Tommy, De Geer, Hans & Hallvarsson, Mats (2008). *Värdeskapande CSR: hur företag tar socialt ansvar. 1. uppl.* Stockholm: Norstedts akademiska förlag

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder. 2.*, [rev.] uppl. Malmö: Liber

Castells, Manuel (2000). *Informationsåldern: ekonomi, samhälle och kultur. Bd 3, Millenniets slut.* Göteborg: Daidalos

Castells, Manuel (2001). *Informationsåldern: ekonomi, samhälle och kultur. Bd 1, Nätverkssamhällets framväxt. 2.*, rev. och utvidgade uppl. Göteborg: Daidalos

Castells, Manuel (2002). *Internetgalaxen: reflektioner om Internet, ekonomi och samhälle.* Göteborg: Daidalos

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna. 2. uppl.* Lund: Studentlitteratur

Diesen, Christian & Diesen, Eva (2008). *Sexualbrott utomlands med svensk anknytning.* Forskningsrapport. Stockholm: Stockholms universitet, Juridiska Institutionen.

ECPAT Sverige (2010). *Verksamhetsberättelse ECPAT Sverige 2010.* Stockholm.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad. 4.*, [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik

Haraldsson, Mimmi & Zachrisson, Linn (2010). *Den ansvarsfulla resan - En kvalitativ studie om hur researrangörer arbetar med CSR*. Kandidatuppsats, Södertörns Högskola. Stockholm: Södertörns Högskola.

Henriksson, Jens (2010). ISO 26 000 och framtidens konsument. I *Vårt gemensamma ansvar – så guidar ISO 26 000 din verksamhet mot hållbar utveckling*; Sandra Atler. 13-34. Stockholm: SIS Förlag AB

Holmquist, Karin (2010). ISO 26 000 i näringslivet. I *Vårt gemensamma ansvar – så guidar ISO 26 000 din verksamhet mot hållbar utveckling*; Sandra Atler. 61-90. Stockholm: SIS Förlag AB.

Karlén, Helena (red.) (2009). *Barnsexhandel: kommersiell sexuell exploatering av barn*. Stockholm: Jure

Kincaid, Jamaica (2000). *A small place*. 1. pbk. ed. New York: Farrar, Straus, Giroux

Linusson, Anna. (2010). Myndighetsorganisationer och socialt ansvarstagande. I *Vårt gemensamma ansvar – så guidar ISO 26 000 din verksamhet mot hållbar utveckling*; Sandra Atler. 35-60. Stockholm: SIS Förlag AB.

Newman, William J, Holt, Ben W, Rabun, John S, Phillips, Gary, Scott, Charles L (2011). Child sex tourism: Extending the borders of sexual offender legislation. *International Journal of Law and Psychiatry* 34. 116-121.

Robertson, Roland (1992). *Globalization: social theory and global culture*. London: Sage

Ryan, Chris & Hall, Colin Michael (2001). *Sex tourism: marginal people and liminalities*. London: Routledge

Shaw, Gareth. & Williams, Allan M. (2004). *Tourism and tourism spaces*. London: SAGE

Theobald, William F. (red.) (1998). *Global tourism*. 2. ed. Oxford: Butterworth-Heinemann

Trost, Jan (2010). *Kvalitativa intervjuer*. 4., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Utrikesdepartementet (2010). *Mänskliga rättigheter i Thailand 2010*. UD:s rapporter om mänskliga rättigheter. Stockholm: Regeringskansliet.

Elektroniska källor

Apollo (2013a). *Boka charter*. <http://www.apollo.se/> Hämtad: 2013-12-28.

Apollo (2013b). *Fakta och siffror*. <http://www.apollo.se/om-apollo/fakta-och-siffror> Hämtad: 2013-12-01.

Apollo (2013c). *Vi vill ta med dig på en bättre resa*. <http://www.apollo.se/om-apollo/ansvar-och-miljo> Hämtad: 2013-12-01.

Apollo (2013d). *Hållbarhet @ Kuoni Nordic*. <http://enbattresesa.apollo.se/hallbarhet-apollo/> Hämtad: 2013-12-01.

Apollo (2013e). *Barnen*. <http://enbattresesa.apollo.se/manska-ri-attigheter/barnen/> Hämtad: 2013-11-22.

Apollo (2013f). *Samarbetet med ECPAT och The Code*. <http://enbattresesa.apollo.se/manska-ri-attigheter/barnen/samarbetet-med-ecpat-och-the-code/> Hämtad: 2013-11-22.

Apollo (2013g). *Kuoni Code of Conduct*. <http://enbattresesa.apollo.se/hallbarhet-apollo/kuoni-code-of-conduct/> Hämtad: 2013-12-01.

ECPAT International (2013). *Where we are*. <http://www.ecpat.net/where-we-are> Hämtad: 2013-12-16.

ECPAT Sverige (2013a). *Barnsexturism*. <http://www.ecpat.se/barnsexturism> Hämtad: 2013-12-04.

ECPAT Sverige (2013b). *ECPATs historia*. <http://www.ecpat.se/ecpats-historia> Hämtad: 2013-11-28.

ECPAT Sverige (2013c). *ECPAT är en barnrättsorganisation*. <http://www.ecpat.se/ecpat-ar-en-barnrattsorganisation> Hämtad: 2013-12-12.

ECPAT Sverige (2013d). Sverige måste bli vassare mot barnsexhandel. Blogg mot barnsexhandel. Blogg, 14 maj. <http://blogg.ecpat.se/2013/05/14/sverige-maste-bli-vassare-mot-barnsexhandel/> Hämtad 2013-12-11.

Facebook (2013a) *Apollo Sverige*. <https://www.facebook.com/ApolloSverige?fref=ts> Hämtad: 2013-12-25.

Facebook (2013b). *Fritidsresor*. <https://www.facebook.com/Fritidsresor?fref=ts> Hämtad: 2013-12-25.

Facebook (2013c). *Vingresor - Ving Sverige AB*. <https://www.facebook.com/vingresor?fref=ts> Hämtad: 2013-12-25.

Fritidsresor (2013a). *Varifrån, när och hur länge?* <http://www.fritidsresor.se/> Hämtad: 2013-12-28.

Fritidsresor (2013b). *Om företaget*. <http://www.fritidsresor.se/Om-Fritidsresor/Om-foretaget/> Hämtad: 2013-12-01.

Fritidsresor (2013c). *Hållbara resor*. <http://www.fritidsresor.se/Om-Fritidsresor/reko-resande/> Hämtad: 2013-12-01.

Fritidsresor (2013d). *ECPAT*. <http://www.fritidsresor.se/Om-Fritidsresor/reko-resande/Socialt-ansvar/Sociala-stodprojekt/> Hämtad: 2013-11-22.

Nationalencyklopedin (2013a). *Sociala medier*. <http://www.ne.se/kort/sociala-medier> Hämtad: 2013-12-17.

Nationalencyklopedin (2013b). *HDI*. <http://www.ne.se/lang/hdi> Hämtad: 2013-12-19.

Nationalencyklopedin (2013c). *Globalisering*. <http://www.ne.se/lang/globalisering> Hämtad: 2014-01-10.

Regeringen (2013). *Global Compacts tio principer*.
<http://www.regeringen.se/sb/d/10894/a/109941> Hämtad: 2013-12-02.

SwedWatch (2008). *Researrangörer blundar för gästarbetare*.
<http://www.swedwatch.org/sv/rapporter/researrangorer-blundar-gastarbetare> Hämtad: 2013-11-18.

The Code (2013a). *History*. <http://www.thecode.org/about/history/> Hämtad: 2013-11-21.

The Code (2013b). *About The Code*. <http://www.thecode.org/about/> Hämtad: 2013-11-21.

Travelife (2013). *Organisation*.
http://www.travelife.info/index.php?menu=about_travelife&lang=se Hämtad: 2013-12-04.

UNDP (2013). *Table 1, Human Development Index and its components*.
<https://data.undp.org/dataset/Table-1-Human-Development-Index-and-its-components/wxub-qc5k> Hämtad 2013-12-19.

Vagabond (2013). *Så reser svenskarna*.
<http://www.vagabond.se/artiklar/nyheter/20130528/sa-reser-svenskarna> Hämtad 2013-12-11.

Ving (2013a). *Paketresor*. <http://www.ving.se/> Hämtad: 2013-12-28.

Ving (2013b). *Fakta och siffror*. <http://www.ving.se/fakta-och-siffror> Hämtad: 2013-12-01.

Ving (2013c). *Socialt ansvar*. <http://www.ving.se/socialt-ansvar> Hämtad: 2013-11-22.

Övriga källor

ECPAT Sverige, telefonintervju 28 november 2013.

Ving, mailintervju 10 december 2013.

9. BILAGOR

Bilaga 1 - Intervjumall till ECPAT Sverige

Okej spela in samtalet?

Okej att vi använder materialet i vår uppsats?

Personligt

Vad jobbar du med?/vad är din roll på ECPAT Sverige?

När började du jobba med/på ECPAT Sverige?

ECPAT Sverige

Vad gör ECPAT Sverige?

Varför startade ECPAT Sverige?

Hur har ECPAT Sveriges arbetssätt förändrats sedan starten 1996?

Vad beror denna förändring på?

Vilka resultat har ni sett i ert arbete?

Vilka svårigheter finns det i att arbeta mot barnsexturism?

Researrangörer

Hur ser ert samarbete ut med svenska researrangörer? Främst Apollo, Ving, Fritidsresor.

Har samarbetet förändrats under tiden?

Hur ser ECPAT på resebranschens roll i barnsexproblemet?

Bilaga 2 - Intervjumall till Ving

Vilken roll anser ni er ha i problemen med sexuell exploatering av barn och barnsexturism?

Hur arbetar ni mot att förhindra och förebygga barnsexturism på dem destinationer ni flyger till?

Hur ser ert samarbete med ECPAT Sverige ut? Har det förändrats sedan samarbetet startade?

Vilka krav ställer ni på era samarbetspartners och underleverantörer i arbetet mot barnsexturism?

Har ert arbete mot barnsexturism gett resultat på era destinationer?

Bilaga 3 - Kodningsschema för intervjuerna

Kodningsschemat för intervjuerna var för oss ett sätt att uttyda vad som sägs, i vilka sammanhang våra valda kodord nämns. Genom detta schema kunde vi läsa igenom intervjuerna, markera det viktiga samt pricka av (som syns nedan) vem som talar om vad.

Intervju	ECPAT Sverige	Ving
1. Barnsexturism	I	I
2. Globalisering	I	
2.1 Komprimeringen av tid och rum	I	
2.2 Internet	I	
2.2.1 Kommunikationskanal	I	
3. CSR		I
3.1 Socialt ansvar	I	
3.2 FN Global Compact		
3.3 ISO 26 000		
3.3.1 Uppförandekoder	I	I
3.3.2 Värdekedjan	I	I
4. Statistik för barnsexturism		

Bilaga 4 - Kodningsschema för textanalyserna

Kodningsschemat för textanalyserna var för oss ett sätt att uttyda vad som sägs, i vilka sammanhang våra valda kodord nämns. Genom detta schema kunde vi studera texter hämtade från hemsidorna och pricka av vem som talar om vad. Detta ger oss, även läsare, en överblick främst när Apollo, Fritidsresor och Ving ställs emot varandra. Kodningsschemat medförde även en enklare bild av ECPAT Sverige, vi kunde ifrågasätta om ECPAT Sverige talar om våra kodord på samma sätt som researrangörerna. Detta förenklade analysarbetet i och med att vi kunde koppla ihop texter från de olika aktörerna och sätta in i samma sammanhang.

Textanalys	Apollo	Fritidsresor	Ving	ECPAT Sverige
1. Barnsexturism	I	I	I	I
2. Globalisering				
2.1 Komprimeringen av tid och rum	I	I	I	
2.2 Internet				
2.2.1 Kommunikationskanal	I			
3. CSR			I	
3.1 Socialt ansvar	I	I	I	I
3.2 FN Global Compact	I	I	I	
3.3 ISO 26 000			I	
3.3.1 Uppförandekoder	I	I	I	I
3.3.2 Värdekedjan		I		
4. Statistik för barnsexturism				I